

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petstna vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pešarina plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Brega in Dunaj 24.797.

Vlada organiziranega banditstva.

Vlada očeta vse korupcije, Nikole Pašića, in šefa vseh pokvarjenih prečanskih elementov, Svetozarja Pribičevića, ve, da gre v sedanjem momentu za biti ali nebiti. Ako se najvišji predstavitelj države odloči proti kabinetu, ki še vedno vlada brez večine in brez kakršnegakoli opravičenja, je paševanju ničrednih elementov v Jugoslaviji enkrat za vselej konec. Ker sedanjí vlastodržci to jako dobro čutijo, napenjajo vse sile, da na merodajne faktorje vplivajo v svoj prilog. Ker ordinarne grožnje spričo položaja krone v ljudstvu niso izdale, je posegel blok nasilja in korupcije, ki si je samolastno nadel ime »nacionalnega bloka«, po drugem sredstvu. Po svojih plačanih organih, med katere spada seveda tudi »Slovenski narod«, razglašajo, da je za reševanje krize merodajno »razpokoženje naroda«, predvsem seveda srbskega. To razpokoženje pa hočeta Pašić in Pribičević enostavno sama potvoriti in sicer s pomočjo najbolj divjega terorja odzgoraj. Na ta način mislita ta častivredna moža preslepiti vladarja ali ga celo ustrašiti, češ, midva razpolagava z razpokoženjem »ljudstva«, pravilno rečeno: od njiju organiziranih in plačanih tolovajskih band.

Zdaj je čisto jasno, čemu kabinet plačakašev hoče na vsak način dobiti mandat za volitve. Hrvatov in Slovencev ne bi ustraševal, pač pa upa s tolovajstvi, policijo in žandarji, z vsemi sredstvi terorja pokončiti nasprotnike režima v stari in novi Srbiji, Vojvodini, Bosni in Črni gori ter deloma v Dalmaciji. Tu bi pokale bombe, bi se prelivala kri in napolnjevale ječe, da zmaga »nacionalni« blok največjih korupcionistov Evrope. Kajti Pašić—Pribičevićeva vlada je začela s tem delom že na velikonočno nedeljo. Cilj: namigniti kroni, da s silo razpolagajo oni in da, kdor se jim ne pokori, lahko odleti. Kaj ljudstvo! Ljudstvo bo tako piskalo, kakor bomo mi hoteli: to je maksima te družbe, ki ji je lastni profit vse, država pa nič, ako ne služi njihovi samogoltnosti.

Ljuba Davidović je priredil shod v Subotici. Ljudstvo ga je navdušeno sprejelo, tisoči so ga prišli poslušati in ga pozdravljali kot borca za sporazum, enakopravnost in poštenost in političnem življenju in upravi, režim pa je poslal iz Belgrada četo najetih teroristov, ki se nazivljejo »Srnao«, da zborovalce s smrdljivimi bombami napadejo; ko pa to ni nič izdalo, je policija shod enostavno razgnala, da delo Srnaocev ne bi ostalo brez uspeha. Če režim na ta način postopa proti vojudinskim srbijskim demokratom, ki jim nihče ne bo odrekal srbskega nacionalizma, kaj bi počenjal šele v drugih deželah, če bi se mu izročil mandat za nadaljevanje razbojništva!

Pašić in Pribičević se trudita, kako bi dokazala, da je poveritev volivnega mandata njima v nujnem interesu države, državljanskega miru, mirnega državnega razvoja. Medtem pa se pod tem režimom ponavljajo tolovajstva raznih organizacij, ki so ustanovljene v svrhu nezakonitega terorja. Teroristi pa ne divjajo samo proti drugim strankam, kakor n. pr. v Subotici, marveč se pobijajo tudi med seboj. Ker je namreč del Orjune in sicer srbijski za Davidovića (slovenska Orjuna seveda za Pašića), je izpostavljen nasiljem od strani Srnaocev in v kratkem roku so že 4 Orjunci postali žrtev krogel »srbske nacionalistične mladine«, v Dubrovniku, Tovariševu pri Novem Sadu, Brodu in Bitolju. Dva sta ubita. Na ta način rešujejo od vlade najete tolpe vidovdansko ustavo! Tako hočeta šefa korupcije dokazati s četaškimi nasilji, kako sta le onadva poklicana »čuvati mir in red v državi« in »ohraniti narod pred anarhijo«! Medtem ko brani čemu hrvaškemu narodu po svojih kralju zapriseženih zastopnikih mirno sodelovati pri konsolidaciji države in njenem političnem in gospodarskem napredku, dajeta popolno svobodo razgrajajem, revolucionarnim organizacijam in nasilnikom, da strahujejo ljudstvo in preprečuje pravi izraz njegove državotvorne volje, ter odzgoraj navzdol organizujeta nered in revolucijo!

In ta vlada organiziranega banditstva zahteva volivni mandat!

Trdno upamo in pričakujemo, da taka vlada ne bo dobila polnomočja, ki bi ga izrabila v svrhu protizakonitega teroriziranja ljudske volje in izpodkopavanja države po gaženju državljskih svoboščin, zajamčenih po ustavi, ki so jo sami zvarili. Taki

ljudje spadajo na obtožno klop, vladno krnilo pa sodi v roke samo nepristranski, zakone spoštuječi in poštení vladi, katera uživa zaupanja vseh narodov v državi. Kajti sicer bi se država zapisala svojemu poginu.

Političen položaj v Belgradu neizpremenjen.

KRALJ SE ŠE NI VRNIL. — PRIBIČEVIĆ NAJEL SRNAO PROTI DAVIDOVIĆU.
LJUBA JOVANOVIĆ ZA KONCENTRACIJSKO VLADO BREZ PAŠIĆA.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Kljub splošnemu pričakovanju se kralj še ni vrnil v Belgrad in se položaj tekom zadnjih par dni ni niti malo spremenil. V samem Belgradu vlada popolno mrtvilo. Večina voditeljev in poslancev se nahaja izven prestolice na agitacijskem potovanju. Od takih potovanj je najbolj značilno ono Ljube Davidovića v Subotico in v Zagreb. Po soglasnih poročilih je povsod uspel. V Subotici je velika množica ljudi priredila Ljubi Davidoviću lepo manifestacijo. Vendar se zborovanje na prostem ni moglo vršiti, da ne bi prišlo do krvavih izgrediv. Subotica je namreč mesto, ki se nahaja v interesni sferi Pribičevića in zato je za režim veljalo za vsako ceno preprečiti Davidovića. Iz Belgrada se je odpeljal večje krldo članov Srnao, da z brahialno silo onemogočijo zborovanje. Vsi soudeleženci te razbojniške bande so dobili od vlade plačano vožnjo in hrano, poleg tega pa še nagrado. To dejstvo kakor tudi to, da subotška policija ni proti tem razbijajem nastopila, označuje režim. Dokazano je tudi, da je v isto svrhu hotel Pribičević uporabiti najprej Orjuno. Zanimivo je, da so voditelji Orjune v Subotici in Belgradu Pribičeviću odgovorili odklonilno, da niso razbojniške bande, v sled česar si je moral izposoditi od radikalov člane Srnao, ki so prišli v Subotico iz Belgrada. Njihov nastop v Subotici, pri katerem so odnesli par gorkih, je tamkajšnje prebivalstvo še bolj utrdilo, da je režim nemoralen in nasilen.

DR. KOROŠEC ZOPET V BELGRADU.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Z današnjim brzovlakom se je pripeljal v Belgrad načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec.

Vladna igra z uradniki.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Povodoma narbede ministrskega sveta o uradniških dokladah je Glavni savez uradnikov imel sejo, kjer je odločno nastopil proti tej novi vladni igri z uradniki in izdal sledečo resolucijo: Uprava Glavnega uradniškega saveza je na svoji seji 21. t. m. razmotrivala nove odločbe ministrskega sveta, s katero so dobili uslužbenci doklade, in konstatiral, da se s to odločitvijo ni zadovoljilo legitimnih interesov državnih uslužbencev, od katerih je večina brez eksistenčnega minimuma. Ekonomski položaj državnega uslužbenca je ostal neizpremenjen, med tem ko so življenjski pogoji težji. Uprava posebno naglašajo protisocialen značaj naredbe ministrskega sveta in smatra, da z njo ni izpolnjena obljuba, ki jo je dal finančni minister 19. marca pooblaščenim predstavnikom drž. uslužbencev. Z odločbo ministrskega sveta tudi glede doklad ni predvideno nobeno zboljšanje materialnega položaja vpokojenecv in vpokojenj, marveč ostane pri stari odredbi o zmanjšanju državnih dohodkov oženjenim in omoženim uslužbencem, za katere je plača fiksirana po skali, ki ne odgovarja položaju uslužbencev, niti ne odgovarja novemu uradnemu zakonu. Predstavniki državnih uslužbencev vidijo v tem akt popolnega nerazumevanja položaja državnih uslužbencev in protestirajo odločno proti temu ter si pridržujejo popolnoma proste roke za daljne korake v bodočnosti in položaju, ki je nastal. — Iz tega komuniqueja se vidi, kako skrbí za uradnike režim, ki razmetava denar za člane Srnao in druge temne elemente, da rušijo mir in izvršujejo nasilja.

Zločin belgrajske policije.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Tukajšnja javnost zelo razburja slučaj, ki se je po grozotah ne razlikuje od srednjeveških. Zadeva je sledeča: 4. t. m. je umrla 18. letna Ljubica Liubičić, ki je bila pripeljana iz zapo-

Velikačen je bil sprejem v Zagrebu. Režimski listi skušajo zmanjšati vtis v Zagrebu, češ da ni bilo mnogo ljudi, pač pa mnogo radovednežev. Iz Zagreba se je Davidović vrnil v Belgrad.

Značilno je potovanje Ljube Jovanovića v Skoplje, kjer je imel več konferenc z džemijetom: in skušal džemijetovce pridobiti zase. Vkoliko mu je uspelo, se še ne ve. Na povratku se je Jovanović ustavil v Aranđelovcu ter se pridružil kralju. Trdi se, da je skušal kralja pridobiti za kombinacijo koncentracijske vlade brez Pašića, ki bi ji načeloval on, češ da je iz sedanjega brezupnega položaja to edini izhod. To je značilno, ker ni verjetno, da bi si upal delati kaj takega brez Pašičeve vednosti. Nasprotno si je misliti, da dela v soglasju z njim, ki je definitivno uvidel, da se je za sedaj onemogočil in da v nobenem slučaju ne more računati, da bi se njemu poveril mandat za novo vlado. Po svoji vrnitvi v Belgrad je Jovanović obiskal Pašića in mu poročal. Zanimivo je, da režimski listi molčijo o tem, kakor tudi o shodih radikalnih poslancev po Srbiji. Ljudstvo ni niti malo navdušeno za sedanje politiko in radikalni poslanci dobivajo navodila v smislu, ki je sedanjí politiki režima protiven. Zato je molk režimskih listov razumljiv.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Kakor izveemo, se kralj povrne v Belgrad šele jutri zvečer.

rov zloglasne »Glavnjače«. Pri obdukciji se je konstatiralo, da je umrla nasilne smrti vsled groznih udarcev, vsled katerih se je vnelo levo sence, izteklo levo oko. Dalje so vidni znaki udarcev na drugih delih telesa. Sodišče, ki je na podlagi poročil in izpovedi uvedlo preiskavo, je izjavilo, da ni mogla dobiti ran drugje, kakor v policijskih zaporih. Dosedanji tok razprave kaže, da je padla zopet ena žrtev brez vzroka. Policijsko ravnanje je izdalo komunikate, kjer skuša dokazati krivdo in pravi, da je bila zaprta vsled tega, ker je bila osumljena, da je v tovarni Ilić ukradla 15 m platna. Vodstvo tovarne pa je zanikalo, da bi bila Ljubica pri njej zaposlena in da platna v njih tovarni sploh ne izdelujejo. Policija je postavljena na laž. V vseh krogih se nestrno pričakuje izid preiskave proti policiji, kajti javna tajnost je, da se v belgrajskih policijskih zaporih dogajajo stvari, da se človeku lasje ježijo, posebno glede postopanja napram ženskam se pripovedujejo strašne reči. Vsekakor to ni edin slučaj iz »Glavnjače«. Sramota je, da se take reči dogajajo v današnjem stoletju. Taki slučaji mečejo najgršo luč na režim, pod katerim se dogajajo v Belgradu taka grozodejstva.

Izboljšanje položaja v Zg. Italiji

Rim, 22. aprila. (Izv.) Tako vlada kakor fašistovska stranka sta pokazali resno voljo, da napravita konec nadaljnim nasiljem proti katoliškim organizacijam ter potolažita nevoljo v katoliškem taboru. Oboje jima polagoma uspeva. »Osservatore Romano« na splošno zavrača razne napačne vesti, ki so se širile o stališču uradnih cerkvenih krogov povodom zadnjih dogodkov. Posebej opozarja, da sv. oče svojega prispevka pol milijona lir ni poslal za opuščene katoliške kooperative, marveč jih je izročil v roke predsednika »Katoliške akcije« kom. Colombija z naročilom, da jih razdeli med družba in ustanove, ki spadajo v okvir Azione cattolica. Kooperative v ta okvir ne spadajo »S tem pa — zaključuje list — vsekakor ne nameravamo zmanjšati obsodbe proti nasiljem, ki so se izvršila tudi nad navedenimi gospodarskimi ustanovami, niti dolžnosti pravičnih reparacij od strani tistih, ki so za ta nasilja odgovorni.«

SLAVNOSTI IN ZBOROVANJA V RIMU.

Rim, 22. aprila. (Izv.) Dne 21. t. m. so se tu vršile povodom državnega praznika ustanovitve Rima velike slovesnosti. Musolinija so ob tej priliki slovesno proglasili za rimskega meščana. (Kakor znano, hoče fašizem, da se slavi 21. april tudi kot praznik dela ter mora praznovanje 1. maja izostati.) — Danes je začel v Rimu zborovati veliki fašistovski svet. Glavni predmet razprav je splošni politični položaj in pa notranji položaj v fašistovski stranki.

IZPREMEMBE V ITALIJANSKI VLADI.

Rim, 22. aprila. (Izv.) Prvotne vesti o znatnih izpremembah v italijanski vladi se potrjujejo. Kakor poroča »Tribuna« iz zanesljivega vira, se predvsem ustanovi novo ministrstvo za aeronaviko. Vojni minister general Diaz se iz zdravstvenih razlogov umakne s svojega mesta, katero prevzame po vsej priliki general Di Giorgio. Mornariški minister Thaon di Revel ostane na svojem mestu. Ciano prevzame listničo prometnega ministrstva. Finančno ministrstvo se razširi in bo imelo tri podtajništva: za finance, narodno gospodarstvo in kmetijstvo; minister ostane De Stefani. Notranje ministrstvo ostane pridržano Mussoliniju; podtajništvi predsedstva in notranjega ministrstva se združita ter ju bo vodil Acerbo. Na svojih mestih ostanejo ministri Carnazza, Oviglio in Gentile.

Opora Mac Donaldove vlade.

London, 22. aprila. (Izv.) Na zborovanju neodvisne delavske stranke v Yorku je rekel Mac Donald, da je civilna uprava doslej lojalno podpirala delavsko vlado. V vnanjem uradu so se sicer izvršile nekatere izpremembe, toda časopisje je v vnanjopolitičnem oziru vedno podpiralo tudi sedanje vlado in njena prizadevanja.

REPARACIJSKE ZADEVE.

Pariz, 22. aprila. (Izv.) Ameriški ekspert Dawes, Young in Robinson so se danes vkrcali na »Leviathan«, s katerim se vrnejo v Ameriko.

Pariz, 22. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik Poincaré je danes daljša konferenco s predsednikom reparacijske komisije, Barthoujem. Oba sta konstatirala, da popolnoma soglašata glede poročila ekspertov.

INTERPARLAMENTARNA UNIJA.

Washington, 22. aprila. (Izv.) Senat je sklenil naprositi predsednika Coolidgea, da povabi interparlamentarno unijo leta 1925 na kongres v Washinton.

POTOVANJE PREDSEDNIKA MASARYKA

Praga, 22. aprila. (Izv.) Predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk je danes zvečer odpotoval v Svico. Po kratkem bivanju v Villeneuve odpotuje dr. Masaryk preko Genove v Taormino, kjer namerava ostati nekaj tednov.

GRŠKA REPUBLIKA PRIZNANA.

Atene, 22. aprila. (Izv.) Zedinjene države in Belgija sta pripoznali grško republiko.

ABSOLUTIZEM NA ŠPANSKEM.

Pariz, 22. aprila. (Izv.) Iz Madrida poročajo, da je kralj izjavil nekemu časnikarskemu sodrniku, da pomeni sedanja vlada le prvo dobo izpremembe. On da je sicer ustaven vladar, so pa gotovi trenotki, ki je treba tolmačiti želje ljudstva na poseben način.

EGIPT.

London, 22. aprila. (Izv.) Mac Donald je povabil Zaglul-pašo v London na razgovor o angleško-egiptovskem razmerju.

SPOPAD MED FRANCOZI IN ARABCI V SIRIJI.

London, 22. aprila. (Izv.) Na sirski meji so se Arabci spopadli s francosko četo ter ji prizadjali večje izgube. Spopad je pripisati iztirjevanju nad Francozov naloženih davkov.

AVSTRIJSKI ROMARJI PRI PAPEZU.

Rim, 22. aprila. (Izv.) Papež je sprejel danes 3000 avstrijskih romarjev. V svojem nagovoru je izjavil svoje zadovoljstvo nad obnovo Avstrije in nad poživljenim krščanskim življenjem.

STRAJK LADJEDELCEV.

London, 22. aprila. (Izv.) Na posebnem zborovanju so ladjedelci v Southamptonu sklenili, da se vrnejo v sredo zopet na delo.

Davidovičev shod v Subotici.

Subotica, 20. aprila 1924.

Na Veliko nedeljo je doživela sicer mirna in komoda Subotica svoj dan razburjenja in vznemirjenja. Politični valovi so pljusknili od senzacij lačnega Belgrada tudi do tihga, čeprav velikega mesta Subotice.

Spor med demokrati obeh struj je dal povod Ljubi Davidoviču, da je sklical v Subotici velik demokratiški shod. Pašić in Pribečević pa sta se ustrašila za svojo domeno v Vojvodini, kjer pašujeta oba po starih mažaronskih metodah a la Tisza, in sta mobilizirala vsak svojo gardo s poveljem, da mora vse, kar leze in gre, v nedeljo v Subotico. Njegov poziv, temeljito podprt z obilnim denarjem, ni ostal glas vpijočega v puščavi.

Ljuba Davidovič so opozorili njegovi zaupniki že v Belgradu na to, kaj se pripravlja v Subotici. Vlade grožnje pa niso oplašile niti njega niti njegovih pristašev in odšli so na napovedani shod.

Sprejem Ljube Davidoviča v Subotici je bil nad vse sijajen. Pozdravili so ga številni pravi demokrati in veliko število dijaštva. Tudi banket, ki so ga bili priredili Subotičani Ljubi Davidoviču v čast, je potekel gladko in v najlepšem razpoloženju.

Pred shodom pa se je začelo opazovati vplive Pašić-Pribečevićevega denarja. Nahujšana masa je tulila kot divja, kot aranžer cele »larme« pa se je odlikoval profesor subotičke pravne fakultete dr. Milič, ki se je v enomer drl: »Doli z izdajalci! Doli Radić!« Njemu je krepko pomagalo okoli 40 Srnaocev, ki so se pripeljali iz cele Vojvodine in Subotico in ti so divjali, kolikor so jim pripuščala pljuha.

Vse njihovo divjanje pa Davidovičevega shoda le ni moglo preprečiti. Davidovičevi pristaši so se držali dobro in so zabrali divjakom z brahijalno silo vhod v zborovalno dvorano, kjer je govornike poslušalo do 5000 ljudi.

Kot glavni govornik je nastopil Ljuba Davidovič, burno pozdravljen. Izvajal je kot svojo glavno misel, da je naša glavna naloga sporazum med Hrvati in Srbi in Slovenci, da se je treba sporazumeti tudi z Radićevci, da bo država skupna last nas vseh, ne pa samo last Pašić-Pribečevićeve družbe, ki ne spoštuje ne ustave in ne svobode državljanov, ampak hoče po vsi sili imeti državljanov dveh vrst, privilegirance in zatiranice.

Ljuba Davidovič svojega govora ni mogel končati, ko so začeli nahujskani Pribečevići gardisti metati v dvorano smrdljive bombe in podobne predmete, ki popolnoma odgovarjajo mentaliteti g. Pribečevića. Nastopiti je morala policija, ki se je seveda ravnala po navodilih vlade in ki je tudi po nalogu vlade dvorano izpraznila, kar je lep dokaz Pašić-Pribečevićeve-žerjavove »demokratije«. Divna svoboda!

Zborovalci so se razšli med velikim firupom, ki se po širokih subotičkih ulicah še pozno v noč ni polegel. Pred elegantnimi kavarnami in pred predmestnimi krčmami so stale goste gručice ljudi, ki jih je policija v enomer preganjala, a razgnati jih ni mogla, ker so se vedno znova zbirali in ogorčeno protestirali proti vladnemu nasilju.

V Subotici je doživela navidezen uspeh vlada, velik in neoporečen moralen uspeh pa Ljuba Davidovič.

Poravnajte naročnine!

Vestfalska pisma

v drugi izdaji.

V Hambornu, 15. aprila.

II.

Nevem, kje je ostal konec mojega prvega pisma, kajti pismo je bilo brez pravega konca. Seveda od Vestfalije do Slovenije je daleč; je že mogoče, da se na tem dolgem potu kaj zgubi. V tem koncu sem rekel, da bom pisal, kolikor mi bo pripuštal čas. In do danes res nisem dobil toliko časa, da bi bil napisal eno pismo. Pot me je gnala dan za dnem od kraja do kraja. Slovenci so tukaj zelo raztreseni. Ne sicer daleč narazen — ena naselbina približno eno uro od druge — a vendar raztreseni morda na kakih 50 krajih. Veliko časa se zgubi s poti in iskanjem. Mesto se drži mesta, ulica se vrsti za ulico, železnica in tramvaj razpletana na vse strani; to je treba veliko povpraševanja in velike opreznosti, da prideš na pravi kraj — in če se časih zapelješ predaleč, pa moraš nazaj ter zopet popraševati in iskati.

Doslej sem obiskal sledeče kolonije: Suderwich, König Ludwig, Erkenrehwick, Habinghorst, Scherlebeck, Bur, Bottropp-Boy, Osterfeld. Mnoga krajevna imena so tukaj tako čudna, da si jih je težko zapomniti in zvenijo bolj malo nemško. Treba je vedeti, da je tukaj domovina Plattdeutsche, ki je tako, da ga drug Nemec ne more razumeti.

Shod Davidovičevih demokratov v Zagrebu.

Zagreb, 21. aprila 1924.

Danes dopoldne se je pripeljal v Zagreb g. Ljuba Davidovič v spremstvu več demokratiških poslancev na napovedani shod pravih demokratov, t. j. onih demokratov, ki ne iščejo svoje rešitve v naročju vlade, ampak si kljub vsem težavam prizadevajo najti še v zadnjem trenutku svojo zaslombo v ljudstvu.

Shod je bil napovedan za 10. uro dopoldne v prostorih kina »Balkan«. Pred oficijelno otvoritvijo shoda se je vršil še kratek zaupni sestanek med srbskimi demokrati in med takozvanimi zagrebskimi »kongresisti«, ki so že lansko leto na posebnem kongresu nastopili za sporazum med Hrvati in Srbi.

Shod je otvoril okoli polenajste ure dr. Ante Pavelić, ki je takoj dal besedo Ljubi Davidoviču.

Ljuba Davidovič je pozdravila tisočglava množica z dolgotrajnim ploskanjem. Ko se je množica nekoliko pomirila, je Ljuba Davidovič izvajal sledeče misli:

»Zahvaljujem se Vam, gospodje, da ste nas sprejeli v znamenju bratske misli. Mi vemo, da je danes glavno vprašanje naše države srbsko-hrvatski sporazum, a ravno pri reševanju tega vprašanja se je mnogo grešilo, žalibog na obeh straneh.

Gospodje! Mnogi so mislili, da se da v dobi splošne volivne pravice postopati z ljudmi kot s stvarmi in zato so se odločili za politiko močne roke. Tudi del takozvanih demokratov se je sprijaznil s to mislijo. Pravi demokrati, demokratje po duhu in srcu, pa so to misel odklonili. Pravi in resnični demokratje odklanjajo vsako nasilje, ampak žele razgovore o najvažnejših vprašanjih in sporazum.

Eno glavnih državnih vprašanj pri nas je vprašanje o enakopravnosti državljanov. Pri nas je žalibog nimamo. Nimamo pa je zato, ker se pri nas zakoni ne izvajajo, ker so zakoni le na papirju, in se uporabljajo samo proti posameznim delom naroda, tako da imamo danes državljane prve in druge vrste.

Ceprav določa ustava, da živimo v parlamentarni in ustavni vladni državi, vendar take vlade nimamo že 20 mesecev. To pa samo zato, ker se hoče le ena stranka obdržati na krmilu. Posledica te strankarske vlade je, da mi danes niti osebne svobode nimamo več in da je nedotakljivost doma in stanovanja že postala iluzorna. Kršili so dalje tiskovno svobodo, zborovalno svobodo, zakon o državnem svetu, zakon o centralni upravi, šolski in občinski zakon. Lep dokaz, kako se spoštuje zborovalni zakon, ste doživeli sami. Te zakone pa kršijo oni, ki bi jih morali spoštovati in jim pripomoči do zmage.

Nekdaj so v starem Rimu rekli državljan s ponosom: Sem rimski državljan. Zato pa bi tudi mi radi videli, da bi rekli ljudje s ponosom: Sem jugoslovanski državljan.

To pa pri nas ni mogoče, ker vlada razlikuje dve vrsti državljanov: verne in neverne, državotvorne in protidržavne. Po računu vlade je več protidržavnih državljanov kakor državnih. To pa vendar ni mogoče.

Meni samemu se je pripetilo včeraj, da sem parstokrat moral preslišati besedo: Izdajalec! Jaz se za te klice nisem znil. Kdor hoče hegemonijo in nadvlado enega dela naroda nad drugim, ta kmalu najde »izdajalce«. A ravno hegemonija je rodila separatistične težnje. Zato pa naj oni, ki

druge dolže separatizma, najprej opuste svoje misli na hegemonijo, potem bo pa separatizem sam po sebi izginil.

Nikola Pašić kliče: Na okup Srbi! Ali je potem čudno, če odgovarjajo Hrvatje z istim klicem: Na okup Hrvati? Velika Hrvatska je samo posledica zlorabe besede Velika Srbija.

Če pa hočemo priti vsem tem zablodam v okom, moramo pripomoči do veljave zakonom, in pripomoči do zmage poštenju. Mi verujemo v poštenje in zato bomo zmagali.

Naslednji govornik Slavko Dukanao pa je poudarjal: »Najprej moramo vreči ob tla naše največje zlo, a to je Pašić, ki je bil nekdanji največji republikanec, potem pa je iskal pomoči za tlačenje srbskega naroda pri Bolgarih in je danes največji državotvorec v Jugoslaviji.«

Posl. Ilija Šumenković pa je rekel: »Kaj mislite, da bo bolje: Ali sila ali sporazum? Nasilje je postala sicer uradna metoda pri nas, toda mi, pravi demokrati, se nasilju protivimo.«

Kot zadnji govornik je spregovoril še posl. Agatonović nekaj lepih besed v prilog hrvatsko-srbskemu sporazumu, nakar se je tisočglava množica mirno razšla.

Iz poročil demokratiških listov samih je razvidno, da je imel Ljuba Davidovič v Zagrebu velik uspeh. Tako številno obiskane shoda Pribečevićeveci nikdar niso spravili na noge. Zato je naravnost smešno govoriti o neuspehu Ljube Davidoviča v Zagrebu, ko mora celo največji režimski kilmovček »Slov. Narod« priznati, da je bil shod številno obiskan. Za demokrate Pribečevićevega kova je pšenica v Zagrebu odevetela.

Po končanem shodu se je odpeljal Ljuba Davidovič v »Palace-hotel«, pred katerim mu je množica prirejela prisrčne ovacije. Z večernim vlakom pa se je skupno z ostalimi demokratiškimi poslanci vrnil v Belgrad.

Z istim vlakom so potovali v Belgrad tudi Pribečevićeveci dr. Lukinč in Večeslav Vilder. Obema je množica na kolodvoru žvižgala. Ko pa se je pojavil v vlaku dr. Korošec, ki se je z istim vlakom vračal v Belgrad, ga je množica spoznala in prisrčno pozdravljala.

Beleške.

Kdo ima volivni mandat? Demokratiški listi, na čelu vsem seveda demokratiški listi v Sloveniji, so že od vsega početka sedanje vladne krize tolažili svoje vernike z zatrdilom, da ima Pašić že mandat za nove volitve. Nekaj dni pozneje jim je prva samozvest sicer nekoliko pošla in takrat so začeli pisati, da je gotovo samo to, da bo sedanja vlada dobila volivni mandat. To upanje sicer ni bilo več veliko vredno, ampak nekaj še vseeno, približno vsaj toliko, kot nekdanje upanje na »ambo« v loteriji. Včerajšnji »Narod« pa je demokratom še to upanje podrl in požrl, ko piše, da »skupina Pašićeva in Pribečevićevega sta trdno prepričani, da ni še parlamentarne krize in da bo tak mandat sledil šele okoli 1. maja.« To je slabo upanje na izvrševanje nasilja.

Hudo boli »Jutrovec«, ako jih kdo pokliče po pravem imenu. Ker smo v velikonočnem članku dejali, da se je združilo v sedanjem momentu vse, »kar je bilo slabega to in onstran Save pred vojno, da si ohrani svojo moč in veljavo« — je »Jutro« zelo ogorčeno in ponavlja staro laž, da je SLS »gnala ljudi v streške jarke za Avstrijo.« Resnica pa je, kakor ve vsak, to,

da je SLS pogumno započela prva odkrito borbo za osvoboditev Jugoslovancov, medtem ko so se današnji voditelji slovenske »samostojne demokratske stranke« strahopetno skrivali, v kolikor se niso navdušeno borili za Franc-Jozefove križce in kolajne. Največja nesramnost pa je, ako »Jutro« piše, da so ob osvoboditvi »baš na predni jugoslovanski ljudje na vso moč zagovarjali in tudi dosegli pomilostitev glavnih krivcev, to je klerikalcev.« To piše glasilo moža, ki je res dosegel, da se je pozabilo na njegovo krivdo, ko se je takrat prismoilil k SLS, katera je v svoji velikodušnosti dopustila, da je zopet igral politično vlogo, katere bi sicer nikdar ne mogel. V zahvalo zdaj blati stranko, pod koje prizanesljivo zaščito je zopet začel svojo javno karijero, ker se je mislilo, da je mož gentleman, kar pa ni.

Demokratska Vojvodina za Pribečevića! Tako se glasi debel naslov neke brzoglavke v včerajšnjem »Jutru«. Da je demokratska Vojvodina za Pribečevića, to končno ne bi bilo nič čudnega, ampak čudno je to, kar beremo v včerajšnjem »Jutru« na str. 2.: »Tudi v Subotici bo Davidovičev shod blokade v.« Tako je dejal sotrudniku »Vremena« sam veliki Pribečević v svojem obupu nad uspehi svojih demokratov v Vojvodini.

Bogokletstvo. Glasilo »Social. stranka Jugoslavije« na Slovenskem se imenuje »Naprejek«, pa bi se moral po pravici imenovati »Nazajc«. Zakaj, tako pomanjkanje ljubezni do delavstva in njegovega gibanja, tako pomanjkanje znanja in še večje pomanjkanje takta in spoštovanja do resnice in pravičnosti je razgrnjeno v tem listu, da že bistvena eksistenca pomeni kulturni »Nazajc« za slovensko delavstvo. Nikomur sicer ni prepovedano, biti neumen. Če pa je s to neumnostjo združena še tolika porcija zlobe, kakor se to odkriva v »Naprejevi« predalhi, moramo spregovoriti. Ne storimo to radi tega, da bi hoteli polemizirati z gospodi okrog tega glasila, marveč zato, da delavstvo javno opozorimo, česa je zmožne sovraštvo proti krščanstvu. Piše namreč med drugim sledeče: »O veliki noči pa hodijo naši krščanski ljudje v procesijah za zlatimi monštranci in da ne bi izgledale to zlato nevarno, pravijo, da nosijo v njem živega Boga... Zdaj je doba socializma. V praznih vražah ne išče noben pameten človek več izveličanja... S takimi bogokletstvi hoče Bernioev »Naprejek« potegniti za seboj v kulturni boj delavske mase. Misli, da jim bo s tem nadomestili tisti košček kruha, ki ga reveži po krivdi takih delavskih voditeljev danes pogrešajo. Le pišite bogokletstva, le hujšajte zoper krščanstvo, da ne bodo delavci imeli časa misliti na to, kako jim svobodnomiselni oderuh prazni žepe in nadevile še hujše ja me ne vrta. Delavstvo je s temi frazami že obračunalo in bo sejavce takih bogokletstev po zaslugi plačalo.

Dopisi.

Blato pri Grosupljem. Na velikonočni ponedeljek popoldne ob 3. uri se je vršil tu zelo dobro obiskan shod SLS, na katerem je poročal poslanec Ivan Stanovnik o političnem položaju, o parlamentarnem delu Jugoslovanskega kluba ter o gospodarski organizaciji. Shod je izrekel zaupnico in zahvalo Jugoslovanskemu klubu za njegov odločen nastop v borbi za avtonomno Slovenijo.

Mozirje. Tretjo nedeljo po veliki noči dne 11. maja t. l. se prirediti tukaj za celo Savinjsko in Vrtaško dolino prvi slovenski sadjarski in vrtnarski shod. Tega shoda se

tukaj otrok kar mrgoli. Tudi Slovenci bomo nekoliko namnožili nemški narod. Slovensko družine imajo večinoma po mnogo otrok, — kar je že dobro spričevalo za naše ljudi...

Dožela sama je ravan, nekoliko valovita. In ta ravan je vsa posejana z rudniki, tovarnami, dimniki in naselbinami. Nimamo pojma, koliko je tega! Nevem, kako velika je industrijska pokrajina v primeri s Slovenijo, ker nimam pri sebi zemljevida Jugoslavije. Omeniti moram, da Slovenci ne bievajo samo v vestfalski, ampak tudi v renski provinciji (Reinprovinz), ker industrijska pokrajina sega v obe te dve provinciji. Kako velika je ta pokrajina v primeri s Slovenijo, pravim, ne vem natančno; gotovo pa vsaj toliko kakor vsa Kranjska, če jo smem še tako imenovati. Mislim, si torej vso Kranjsko ravno in na tej ravni približno vsako četrto ure vsakega en rudnik oziroma tovarno s svojimi 4, 5, 6 visokimi dimniki, dvigali in drugo ogromno opremo. Nevem, kako da je narava — če se sme tako reči — ravno na ta kos zemlje natrosila toliko te robe. Kopljeta se premog in železo. Rudniki so globoki do 800 metrov. Vsa zemlja je podvrtna. Ponemod že hiše pokajo in se nagibljejo.

Pri vsem tem pa pokrajina ni tako tovarniško pustja in dolgočasna, kakor sem si jo jaz predstavljal. Tovarne in selišča se vrstijo s poljem, sempatje je tudi še kak gozd vmes, kar daje pokrajini še prijaznejše lice. Med dolgimi, dolgimi vrstami de-

lavskih hiš (ki jih zovejo »kolonije«), so navadno zasajeni tudi drevoredi. Vse te delavske hiše imajo tudi po nekoliko vrta, tako da si družina lahko redi celo po par prešikov.

Vsa ta velikanska industrija datira šele od leta 1870. Prej niso poznali teh zakladov zemlje. Marsikdo so začeli kopati še mnogo pozneje. V teh kratkih desetletjih so nastala iz malih vasi velika mesta. Gladbeck je bil navadna kmetijska župnija s kakimi 3000 dušami, danes jih ima 60.000. Bur — kdo ga pozna pri nas? — jih ima 100.000 v 6 župnijah, dočim je bila prej le ena. Hamborn jih ima 180.000 v 7 župnijah, prej le ena.

Kar je očesu krščanskega človeka posebno prijetno, je ravno to, da se med vsemi temi dimniki in izmed vseh teh naselbin na vseh straneh dvigajo kvišku tudi številni visoki zvoniki in stojijo povsod nove cerkve, velike in lepe, da bi skoro vsaka lahko služila za katedralo. Večinoma so gotskega sloga, nekatere tudi romanske. Zidanje cerkva, ustanavljanje novih župnij in razvoj cerkvenega življenja je šel tukaj vstric z drugim razvojem, — ne kakor drugod, n. pr. na Dunaju in tudi pri nas (Trbovlje, Šiška, Jesenice idr.), kjer je zaostali razvoj cerkev veliko prehitel in pustil daleč za seboj... Slovenus viator.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame iz gospode dobite samo: Selenb. ul. 2. Grifar & Mejač

bodo udeležili vsi vneti sadjarji ter več sadjarskih strokovnjakov, kateri bodo predavali o raznih panogah tako važnega sadjarstva in vrtnarstva ter bodo podavali nasvete in navodila, kako naj isto z vso vneto pospešujemo, da se povzdigne do iste veljave in popolnosti, katero po vsej pravici zasluži. Shod se vrši ob 3. uri popoldne pod milim nebom. Zvečer pa se bode na čast vsem došlim udeležencem in gostom v hotelu Goltnik priredil koncert, na katerem se bode razpravljalo tudi o sadjarstvu in vrtnarstvu. Z ozirom na veliki gospodarski ter etični pomen umnega sadjarstva in vrtnarstva se oni prebivalci Savinske doline kakor tudi Saleške doline pa tudi drugih slovenskih pokrajin vabijo, da se tega tako vevlačnega shoda v največjem številu udeležijo. Na shod naj pridejo tudi ženske in fanti, dekleta, katerim se bode tudi o vrtnarstvu predavalo. Spodnji Savinčani—Saleška dolina in Zgornja Savinska dolina, pridite vsi prijatelji narave — sadjarji in vrtnarji, da si podamo roke in damo pobudo istim, ki še niso v naših vrstah. Na veselo svidenje v Mozirju! — Ivan Cesar, t. č. tajnik. — Rudolf Pevec, t. č. načelnik.

Ormož. Na Veliko soboto popoldne je umrl dr. Franc Strelec, notar v Ormožu. Bil je markantna oseba. Kot prvi slovenski župan v Ormožu je vodil občinsko gospodarstvo vzorno in gospodarsko. Pošten, pravičen do pičice je povsod in vedno podpiral pravico in nasprotoval krivici. V tem se ni oziral ne na socialno in družabno stališče poedinca in tudi ne na politično in narodno pripadnost. Vsak mu je bil enak in vsakemu je povedal resnico in obraz. Čeravno je bil naš politični nasprotnik, smo ga vendar vsi in vedno globoko spoštovali in želimo, da ga vodi onstran groba milejša zvezda, kakor ga je v tem življenju. Naj mu bo zemlja lahka!

Buče. Po kratki in mučni boleznii je umrla tukaj 17. aprila vrla žena in mati ga. Ana Val, soproga tukajšnjega poštarja. Na Veliko soboto popoldne smo izročili truplo hladnemu grobu, dušo pa priporočili od mrtvih vstalemu Zveličarju. N. v m. p.

Seja Kmetске zveze.

V torek 22. t. m. se je vršila seja Jugoslovanske Kmetске zveze pod predsedstvom poslanca Brodarja. O zunanjem in zlasti notranjem političnem položaju je obširno poročal poslanec Sušnik. Živahne debate, ki je sledila, so se udeleževali vsi navzoči. Med resolucijami, ki so bile soglasno sprejete, sta najvažnejši sledeči: »Odbor Jugoslov. Kmetске zveze uvideva, s kako doslednostjo bojuje Jugoslovanski klub težki boj za pravice našega ljudstva, odobrava njegovo taktiko in mu izrekla popolno zaupanje. Kakor vztrajajo poslanci SLS kljub zasmehu nasprotnega časopisja neomajno v delu za uresničenje našega programa, tako hoče tudi kmetsko ljudstvo stati neomajno za svojim poslanci, naj pride kakršenkoli pritisk.« — »Kmetška zveza odločno protestira proti uvozu italijanskega vina v kakršnikoli obliki. Vinska kriza je tolika, da mora naša država pri vseh pogajanjih zavarovati našega producenta in iskati prilike za izvoz.« Seja je trajala od pol enajstih do dveh popoldne.

Dnevne novice.

— Na Šmarno goro! Dne 4. maja t. l. prvo majevno nedeljo, priredi orlovska srenja št. Vid nad Ljubljano izlet na prijazno Šmarno goro. Zjutraj ob 7 je zbirališče na postaji Vižmarje, nato odhod v sprevodu z godbo. Ob 9 je služba božja na Šmarni gori. Po sv. maši se vrši tabor na Planinci. Kosilo bo pripravljeno v Tacnu »pri Koširju« od 12—2. Kdor si hoče zagotoviti dobro kosilo, naj se prej prihlasi na orlovske srenje v št. Vidu nad Ljubljano. Popoldne ob pol 4 je javna telovadba na vrtu »pri Koširju«. Po telovadbi prosta zabava, šaljiva pošta, srečolov itd. Pri celi prireditvi igra dobroznana godba z Jesenic. Prijatelji orlovstva in lepega izleta, pridružite se! — V slučaju slabega vremena se prireditve preloži na prihodnjo nedeljo 11. maja. Bog živi.

— Slovenski Oberammergau. Mala gregorška župnija, ki se v izbočenih planinskih višinah dviga med velikolaško in ribniško dolino, je začela po vzgledu svetovnoznane Oberammergaua ena prvih na deželi s težko uprizoritvijo pasiona. Obširna dvorana »Gregorskega doma«, ki ima tudi za to težko predstavo tehnično pripraven oder, je bila že trikrat kakor oblegana od občinstva. Vse občinstvo, tudi tisti inteligenti, ki so glede odrskih uprizoritev izbirčni, so izrekli svoje priznanje uprizoritvi, kakršne ne bi bili pričakovali. Tudi scenerija je za podočeljske razmere naravnost razkošna. Zdi se, da je mala gregorška župnija, ki je dvignila svoje sinove tako visoko k večnemu solncu, kakor nalašč poklicana za to pot poslanstva. Vse vloge, tako farizejev kakor blagostnikov s Kristom so podale krasno, harmonično zgrajeno celoto, tudi ranjanje angelov, hosana cvelne nedelje, hrupni zbor farizejev — bi mogel tako prednašati le kakšen zbor stalnega gledališča. — Po programu pasijonske sezi se ima letos vršiti zadnja predstava na belo nedeljo.

— Novi zvonovi v Stari Loki. Ta teden dobimo 3 bronaste zvonove iz zvonolivarne Ing. I. in H. Bühl v Mariboru. Na Jurjevo nedeljo

27. t. m. jih bo slovesno blagoslovil naš rojak mil. g. stolni prošt Andrej Kalan. Na veselo »žegnanje« vabimo rojake, sosede, znance in prijatelje — Starolučani.

— Odlikovanje za zasluge v vojni. Naša vlada je odlikovala holandsko sestro Rdečega križa gdno Westerhof, ki se je v svojem poklicu udeležila v Srbiji balkanskih vojn in potem sodelovala tudi v svetovni vojni, svetinjo za hrabrost. Obenem s tem odlikovanjem so izročili gdni Westerhof tudi njen portret, ki ga je izvršil slikar Bart Peyzel.

— 50 odstotkov popusta na železnici obiskovalcem Zagrebškega velesejma. Legitimacije izdaja Tourist-Office, Aleksandrova cesta.

— Italijanski kapital za izsušenje naših močvirij. Neka italijanska finančna skupina se te dni pogaja z vladnimi krogi v Belgradu zaradi prevzetja izsuševalnih del na naših močvirjih. Podjetje bi razpolagalo s kapitalom nekaj sto milijonov lir.

— Delavsko zborovanje v Belgradu. Dne 20. t. m. je zborovala v Belgradu Radniška partija. Zahtevali so, da bodi minimalna delavska plača 96 Din dnevno, ker se izpod te vsote ne da živeti; dalje so sklenili praznovati 1. maj ter ta dan opustiti delo. Posebno obširno pa so se govorniki pečali s slučajem delavke Ljubice Ljubičić, o kateri so trdili, da jo je belgrajska policija v zaporih ubila. Sklenili so proti temu činu oster protest. Policija shoda ni motila ter so se delavci po zaključku mirno razšli.

— Pravoslavno bogoslovje v Peči se premesti v Skopje. Ministrstvo za vere namerava pravoslavno bogoslovnico v Peči ki šteje 180 slušateljev, premestiti v Skopje.

— Ženska imenovanja v zdravniški službi. Za šefa na otroškem oddelku v bolnici v Skopju je imenovana ga drca Kaja Djordjevič-Suter, za šefa na otroškem oddelku v bolnici v Nišu pa gdna drca Nadežda Stanojevič.

— Radikalno čiščenje na gimnaziji. Proforski kolegij na gimnaziji v Jagodini je nedavno sklenil, da se dovoli nadaljni študij le učencem z najmanj dobrimi redi, vsi drugi pa se izključijo. Tako so od 900 dijakov na gimnaziji izključili 270. Javnost tega radikalnega čiščenja ne odobrava.

— Smrtina nesreča na Savi. Na velikonočni ponedeljek se je odpeljala zasebna uradnica Vera Krstić v Belgradu v družbi svojega družbenega tovariša s čolnom po Savi na izlet. Iz neznanega razloga se je čoln sredi Save prevrnil. Mladenič se je utegnil zgrabiti za prevrnen čoln, dekleta pa je voda odnesla. Mornarji so že nezvestno potegnili iz vode in ker ni bilo nikjer dobiti zdravnika, je dekle umrlo.

— Vprašanje železniške zveze Zader—Knin. Občine, gospodarska podjetja in narodne ustanove v severni Dalmaciji so se nujno obrnile na zunanje ministrstvo, da se Zader pod nobenim pogojem ne zveže z železnico do Knina. Zunanje ministrstvo je nato shoparno odgovorilo: »Naša delegacija za sklepanje trgovinske pogodbe z Italijo ima navodilo, da najbudneje štiti državne interese ter ni nobene nevarnosti, da bi bili ti interesi ogroženi.«

— Iz splitske statistike. Dne 31. decembra 1923. je štel Split 28.684. prebivalcev, od tega 13.839 moških in 14.845 ženskih. Občinskih pripadnikov je bilo 16.385, državnih 10.258, tujcev 2041. Po veri je bilo 27.619 katoličanov, 769 pravoslavnikov, 231 židov, 26 protestantov, 22 muslimanov, 16 grkokatolikov, 13 brez konfesije, 2 ostalih ver. Pismenih je bilo 20.952, nepismenih 7732. Hiš je v Splitu 2437. — Zdravstvene ustanove v Splitu so: javna bolnica, drž. bakteriološka postaja, drž. dispanzer za tuberkulozne, drž. ambulanca za zdravljenje trahome, drž. ambulanca za venerične in kožne bolezni, obč. bolnica za kužne bolezni; zdravnikov je v Splitu 40, babic 9. Split ima 2 ubožnice: eno za moške, drugo za ženske. Tujcev je došlo lani 27.312, od tega 23.851 iz naše kraljevine, 1235 iz Italije, 1137 iz Čehoslovaške, 621 iz Avstrije, 135 iz Rusije, 72 iz Nemčije, 58 iz Anglije, 53 iz Madžarske, 50 iz Poljske, 45 iz Francije, ostalo iz drugih držav. Šolski zavodi v Splitu so naslednji: 4 otroški vrtci, 6 javnih in 2 zasebni osnovni šoli, od tega ena s hrvatskim in italijanskim oddelkom, druga čisto italijanska (Lega Nazionale), dalje dekliska šola za kmetijstvo in gospodinjstvo, dekliska meščanska šola, tehnična srednja šola, trgovska akademija, višja realka, ženska reformna gimnazija, zasebna gimnazija za klerike, katoliška bogoslovnica. Split ima svojo občinsko knjižnico in Narodno gledališče.

— Ameriški milijarder v Splitu. Splitska »Nova Doba« poroča, da je 19. t. m. dospela v splitsko luko lepa ameriška jahta »Corsair«. Z njo potuje po Sredozemskem morju odlična ameriška družba Pierpont Morgan s soprogo, Andrej Smith s soprogo, ga. Hamilton, Arthur Shipley, Bernard Stewars, Miss S. Jepen in Miss O'Connor. Posadka ladje šteje 51 mož, poveljuje kapitan George Porten. Ameriška družba si je ogledala znamenitosti Splita ter obišče tudi ostala dalmatinski mesta.

— Brezposelnost v Sarajevu. V Sarajevu je tačas nad 1600 brezposelnih, v celi Bosni pa nad 2500. Ker je bil kredit za podporo brezposelnim že davno pošel, se je Delavska zbornica nujno obrnila za pomoč na mestno občino, velikega župana in ministrstvo za socialno politiko.

— Požar na morju. Minuli četrtek je motorna jadrnica »Komiti«, last družva Beton, plula iz Metkovića v Split. Jadrnica, ki je nosila 7 vagonov tovora, je bila naložena z drvmi in državnim monopolnim tobakom. Na višini Povalja je na ladji nastal požar. Posadka 5

mož si je zaman prizadevala, da ogenj zaduši. Nato so obrnili ladjo naravnost proti kopnemu. Požar je malu objel vso ladjo in moštvo je blizu Ravnice komaj še uspelo, da vrže sidro ter se je nato rešilo v malem čolnici. Ladja z vsem tovorom je popolnoma zgorela in je ostalo od nje zgolj ogródje. Škoda je znatna, vendar vsaj približno krita z zavarovalnico.

— Ukraden otrok. Otroka, dva meseca starega, so ukradli (?) dne 21. t. m. Janezu Loviču iz Hrašniških Poljan. On in ona sta šla od doma, otroka pa zaklenila. Ko sta se vrnila, otroka ni bilo nikjer. Bajta stoji v samotnem kraju.

— Prodaja starih pušk in samokresov. Dne 29. aprila 1924 ob 9 dopoldne se bodo prodajale v porotni dvorani deželnega sodišča v Ljubljani razne stare puške (primerne za lovsko čuvaje) in samokresi in sicer samo zdražiteljcem, ki so v posesti orožnega lista.

— Razne tatvine in vlomi. Posesniku Matvezu Iskri v Kamniku so vlomili tatovi v hlev in so mu pokradli več moške obleke in čevljev iz kaše v vrednosti več tisoč Din. O vlomilih nimajo še nobene sledi. — Neka begunka iz begunjske kaznilnice na Gorenjskem je komaj po odhodu iz kaznilnice takoj začela svoj stari posel in je kradla in goljufala, kolikor je pač mogla. Ko so ji postala tla v domači okolici prevroča, je pobegnila čez mejo.

— V Petelniku je bilo vlomljeno pri posesniku Janezu Podmiljsaku. Tat je ukradel več moške obleke, perila in obuvala, srebrno uro z verižico, molitvenik, molek in rjavo usnjato denarnico, v kateri je bilo 250 Din gotovine. Skupna škoda znaša okrog 4000 Din. V Limbuču je bilo vlomljeno v viničarsko poslopje grofice Fani Alberti. Tat je ukradel več razne posteljnine, domačega platna, blaga za ženske obleke, več zaves, stensko uro, več lovskih stenskih okrasov in več posrebrnenega jedilnega orodja v skupni vrednosti do 14.000 Din.

— V Sevnici je bilo vlomljeno v gostilno Rudolfa Cimperška. Tatovi so odnesli gosli, vredne 15.000 Din. Te gosli so bile napravljene že leta 1600 in sicer od znane stare firme Nikolaja Amanta v Kremoni. Dalje je bilo ukradenih več škatenj cigare in usnjat suknjič s kožuhovinastim obšitkom v skupni vrednosti do 20.000 Din. — V Braslovčah je bilo vlomljeno v poštni urad in pokradeno iz zaprtega predala 241 Din gotovine, za 110 Din znamk, srebrna ženska uro in toplomer. Vlomilci so hoteli vlomiti tudi v ročno blagajno, kar pa se jim ni posrečilo. V blagajni je bilo 6000 Din gotovine in za 2000 Din poštne znamke.

— Na Roviščah pri Raki je bilo vlomljeno pri posesniku Janezu Duhu. Tat je odnesel iz omare 2820 Din gotovine in pa več moškega in ženskega perila in obleke. Tatvino je izvršil neki na videz znan postopač, katerega domačini dobro poznajo in ki je po izvršenem tatinskem vladu izginil iz okolice. — V Laškem je vkradel neznan vlomilec iz podstrešja posesnika Leopolda Smodeja več moškega in ženskega perila in nekaj obleke v skupni vrednosti preko 2000 Din. — Iz nezaklenjene skrinje v kozolcu posesnika Antona Cepuš v Jegovcah pri Marijinem gradu so hoteli odnesti neznan vlomilec več žakljev po 100 kg pšenice. Tatovi pa so bili pregnani in so pustili plen v bližini kozolca ter so pobegnili pred domačini.

— Ukraden konj. Nekemu posesniku na Grosupljem je bil ukraden konj do 15 ped visok, sub, rdeče barve, vporaben za navadno vprego, delo in tudi za ježo. Konja sta ukradla dva Primorca, ki sta pobegnila preko meje.

Primorske novice.

IZJAVA G. ŠČEKA.

Cenjeni gospod urednik!

Danes so mi dostavili iz Ljublane izrezek Narodnega dnevnika od 9. aprila, ki je priobčil članek »V znamenju besedolomstva«. Avtor opisuje volitve v Italiji in napada pri tem mene osebno, Mali list in pa strujo, kateri pripadam. Ker vsebuje članek trditve, ki so v kričočem nasprotju z resnico, smatram za svojo dolžnost, da odgovorim na glavne obdolžitve.

Narodni dnevnik piše: »Mali list je javno opominjal primorske klerikale, da označijo kot preferenčne številke 2, 4 in 6, to je v prilog Besednjaka, Brajše in Bitežnika proti Wilfanu, Stangerju in Podgorniku. Kot konsortist Mallega lista dvigam proti tej trditvi najodločnejši ugovor. Mali list ni nikdar storil, kar trdi o njem ljubljanski list, niti kaj podobnega ne, pač pa je res, da je ponovno pozval volivce na preference 1, 2, 3 in da je tri dni pred volitvami prostovoljno prinesel kliše glasovnice s preferencami 1, 2, 3.

»Narodni dnevnik piše: »Dr. Wilfan je bil vedno tam, kjer je bila nevarnost največja, on se ni skrival in je bil dan na dan na shodih, dočim dr. Besednjaka ni bilo videti.« Proti temu zasramovanju dr. Besednjaka moram istolako odločno protestirati. Ne da bi hotel manjšati časti g. dr. Wilfana, moram resnici na ljubo izjaviti, da mi ni znano, da bi bil v petih letih narodne borbe dr. Wilfan od narodnih nasprotnikov kdaj napaden in ravno tako ne o drugih tržaških »voditeljih« brez izjeme, pač pa vem, da so bili goriški »voditelji« skoro brez izjeme vsi dejanski napadeni, zlasti pa dr. Besednjak, ki je bil do krvi pretepen. Kandidatje Besednjak, Brajša in Bitežnik so se nahajali za časa volivne borbe v taki nevarnosti, da so morali zapustiti svoje družine, česar na

ne morem trditi o kandidatih, ki pripadajo drugi struji.

Z največjem ogorčenjem je moral človek brati, da dr. Besednjaka ni bilo nikjer videti! V zadnjem tednu pred volitvami je bil po nalogu »Slov. volivnega odbora« v Rimu in tedaj istočasno pač ni mogel biti na Primorskem. Vem pa z gotovostjo, da je imel volivne shode v Nemškem Rutu, Rihembergu, Standrežu, Stržižu, na Dobrovem, v Mirnu ter štirikrat v Istri.

Naj še povem, da so govorniki naše struje šli v najbolj nevarne, nasilstvom izpostavljene kraje, kamor se drugi krogi niso upali. Kandidata dr. Brajšo so fašisti aretirali in med nepopisnim strahom ljudstva odvedli v Poreč. Na predvečer volitev se je samo dr. Besednjak s prijatelji upal v terorizirano Brda, kjer so šli nadenj in nad kandidata dr. Bitežnika s puškinimi kopiti ter z žilovkami.

V toliko sem želel popraviti trditve Narodnega dnevnika, ki so najbrž slonele na netočnih informacijah.

V nadi, da boste te vrstice priobčili, ostajam Vam, cenjeni gospod urednik, udani

Virgilij Šček.

p Kruto ravnanje. Tržaška prefektura je končno javno odbila prošnjo za italijansko državljanstvo odvetniku dr. Mateju Trinajstiću v Voloskem. Isto se je baje zgodilo tudi dr. Henrikumu Tumi v Gorici. Usoda obeh odvetnikov, ki sta svojo prakso izvrševala na dose-danjih mestih nad 30 let, je s tem uničena. Po sklepu pakta za »prijateljsko in prisrčno sodelovanje med kraljevino SHS in kraljevino Italijo je tako ravnanje nasproti odličnim pripadnikom slovanske manjšine pač zelo čudno.

p Hišne preiskave. Tržaška »Edinost« priobčuje javno opozorilo na tržaškega prefekta zaradi nezakonitih hišnih preiskav, ki se po vrsti vrše pri osebah slovanske narodnosti. Preiskave se vrše brez pismenega naloga, z enostavno utemeljitvijo, da je prizadeta oseba »državi sovražna«. Kazenski zakonik za tako postopanje ne daje nikake podlage ter se morajo vse take hišne preiskave smatrati za protizakonite.

Koroške novice.

k Volivni kompromisi. Zadnji »Koroški Slovenec« se v uvodniku peča z izidom občinskih volitev na Koroškem. Ugotavlja lep slovanski uspeh potem pa odločno graja stališče tistih, ki so zagovarjali skupni nastop z drugimi strankami ter šli skupaj bodisi z Bauernbundom bodisi s socialnimi demokrati. Slučajji so sicer ostali osamljeni, a kolikor jih je bilo, so bili Slovencem na škodo. Ne le, da so bili v takih primerih slovenski glasovi brez vsake koristi izgubljeni, marveč je v onih občinah slovenska stranka izgubila svojo samostojnost. Nasprotno so Slovenci, kejr so nastopili samostojno, tudi v obmejnih občinah dosegli lepe uspehe: tako v Velikoven, št. Tomažu pri Celovcu in v Ziljski dolini. Zlasti je prizadela Nemce izvolitev dež. poslanca dr. Petka v Velikoven.

Naš novi roman.

Jutri bomo začeli priobčevati nov roman z naslovom: »Kazan, volčji pes«. Spisal ga je James Oliver Curwood. Ta kanadski roman je eno največjačnejših del ameriškega slovstva in je vzbudil velikansko senzacijo. Preveden je bil takoj skoro v vse civilizirane jezike in je povsod imel nenavaden uspeh. To je živalski roman, a pusti daleč za seboj živalske pripovedke Angleža Setona Thompsona ali pa Rudyard Kiplingove povesti iz indijske džungle. »Kazan« ni samo povest iz življenja volkov in lovecv v severnih kanadskih pustinja, temveč je ob enem tako napei roman, da ga oni, ki ga je začel čitati, ne more odložiti, predno ga ni prečital do konca. Kar si tiče napetosti, se more kosati z vsakim modernim detektivskim romanom. Naše cenjene naročnike in čitatelje prav posebno opozarjamo na izredni užitek, ki jim ga bo nudil

Kazan.

Ljubljanske novice.

Ij Ljubljanski demokrati ne morejo mirno spati. Noč in dan tuhtajo, kako bi spravili z mestnega magistrata »to boljševisko klerikalno-komunistično zalego«, ki hoče na stroške ljubljanskih davkoplačevalcev modernizirati naše mesto in popraviti napake, ki so jih zagrešili bivši liberalni mestni očetje. Delavnost in korajža sedanje večine v mestni hiši dela hude skrbi zlasti »Slov. narod« in »Jutru«. Tlakovanje mestnih ulic, stanovanjske hiše, povečanje ubožnice, mestno kopalnice na Ljubljani, poklicno gasilstvo, rešilni avto, pogrebni zavod, vse te stvari in zlasti pa pohvala tujcev, ki prihajajo v mesto in pravijo, da Ljubljana »pod klerikalno-komunistično komando« očividno napreduje, hudo tare naše demokrate. V današnjem »Slov. narod« vprašuje članek, kje naj magistratna večina dobi za nove investicije, za razširjenje kopalnice, za nadaljevanje tlakovanja ulic, za rešilni avto in nakup zemljišča za pogrebni zavod potrebne kredite. No temu ravednežu že lahko povemo, da v to svrhu ne bo treba drugega, kakor da sedanja večina poskrbi, da se naprednim demokratskim bankam neke prišepnejo in odvzamejo ceneni krediti ter na-

klonijo mestni občini in — basta. Topot se menda razumemo brez podrobnih komentarjev. Ako bosta pa »Slov. narod« in »Jutro« še naprej radovedna, bomo poskrbeli za podrobnosti njihovega zanimanja za razpust občinskega zastopa. O, ko bi to grozdje lisici ne bilo prekislilo!

Ij Smrtna kosa. Na velikonočno nedeljo je po dolgi bolezni v visoki starosti 80 let preminula v Ljubljani na Starem trgu št. 19 gospa Ljudmila Millitz, hišna posestnica, vdova po že pred mnogimi leti umrlem prvem ljubljanskem tiskarju Rud. Millitz. Ime Millitz je tesno zvezano z zgodovino našega tiskarstva, saj je bila Millitzeva tiskarna na Starem trgu prva tiskarna med Slovenci. Po prerani smrti svojega soproga je pokojnica večje in z vso vmeno vodila tiskarno sama ter je z neumornim in vztrajnim delom vzlic nastopajoči konkurenci obdržala svoje podjetje na lepi višini. Pod imenom »Zvezna tiskarna« v lasti »Jadranske banke« obstoja ta nad 100 let stara tiskarna še danes. — Na veliko soboto je po dolgi mučni bolezni umrla ga Marija Turk roj. Počivavnik, mati drž. veterinarnega nadzornika g. Hugona Turka. Pogreb se je vršil na velikonočni ponedeljek. — Na velikonočni ponedeljek je umrl ravnatelj mestne klavnice v p. g. Pavel Skale. — Istega dne je umrla ga Jožica Stropnik, soproga poštnega odpravnika. — V Frančiškanski ulici je umrla v ponedeljek ga Ana Zajc roj. Peterca, žena strojnika v hotelu Union. Pogreb bo danes ob 2 popoldne. — Blag jim spomin.

Ij Krožek magistratnih uradnikov daruje mesto venca na krsto blagopokojnega ravnatelja mestne klavnice v p. g. Pavla Skaleta znesek 150 Din za društvo slepih.

Ij Mestna blagajnica zaradi selitve v nove uradne prostore v Kresiji do sobote t. j. 26. t. m. za stranke ne uraduje.

Ij »Balkan«. V sobotno »Poslano« delniške družbe Balkan se je vrnilo več tiskovnih napak. V drugi koloni, 3. točka je čitati v oklepajih: (ca. 30 sob) — ne oseb —; v tretji koloni prva vrsta: 20.000 m² — ne metrov —; nato sledi stavok: Končno pripomnjamo, da se naša družba ne boji stroškov ne žrtv itd.

Ij Umrli so v Ljubljani: S. Anizija Frančiška Verdelj, usmiljenka, 26 let. — Antonija Ozepek, ključavničarjeva hči, 1 leto. — Ana Zajec, strojnikova žena, 63 let. — Marija Franko, zasebnica, 79 let. — Josipina Stropnik, žena postajnega odpravnika, 23 let. — Pavla Cerar, kočarjeva hči, 12 let. — Ivan Kamnikar, tesarski delovodja, 52 let. — Marija Jeraj, delavčeva hči, 3 leta. — Jakob Prezel, skladiščnik, 65 let. — Marija Josepini, rudarjeva žena, 50 let. — Fran Rausch, major v pok., 55 let. — Marija Turk, zasebnica, 77 let. — Angela Jančar, kretnikova hči, 23 let.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 13. do 19. aprila je bilo 20 rojenih in 1 mrtvo-rojen; naknadno prijavljena 3 rojstva; umrlo je v tem času 24 oseb, od tega 10 tujcev; naknadno prijavljena 2 smrtna slučaja. Vzrok smrti v 6 slučajih jetika, v 1 pljučnica, v 1 škrlatica, v 1 možganska kap, v 2 rak, ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

Ij Nalezljive bolezni. Od 13. do 19. t. m. je bil v Ljubljani naznanjen 1 slučaj dušljivega kašlja.

Ij Najden denar prikrila. Mizar Stanko Marinič na Glincah je izgubil dva bankovca po 100 Din. Iskal je možakar delj časa zaman svoj denar, končno pa so ugotovili, da je našla ta dva bankovca neka mlada kajžarjeva hčerka iz sosesčine. Deklica je nekaj časa tajila, da je bankovce našla, končno pa je priznala in denar vrnila, s čemer je bila zadava poravnana.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj so bile prijavljene tele policijske ovadbe: 2 radi tatvine, 1 radi pijanosti, 9 radi cestno policijskega reda, 1 radi prekoračenja policijske ure, 1 radi pasjega kontumaca, 1 radi prestopka fajakarskega reda, 1 nezgoda, 1 radi lahke telesne poškodbe in 1 radi prikritja najdene stvari.

Gospodarstvo.

Svetovna trgovina.

Trgovske bilance najvažnejših držav za leto 1923 so že toliko znane, da dobimo lahko pregled mednarodne trgovine v preteklem letu. Če primerjamo izmenjavo blaga s predvojno dobo, vidimo, da tudi peto leto po vojni še ni tam, kjer je bil predvojni čas. Splošno opazujemo v mednarodni povojni trgovini lahko tri d o b e.

1. V prvem času po vojski je nastopila povsod velika potreba po blagu, številke uvoza in izvoza gredo hitro kvišku. Kmalu nastopi reakcija.

2. Od leta 1921 naprej davi evropske in ameriške države težka gospodarska depresija. Prodaja zastaja, brezposelnost naraste do obsega, kakor ga ni dosegla tudi v najhujših predvojnih krizah. V Ameriki je brez dela sedem milijonov ljudi, v Angliji pet.

3. Tekom leta 1922 kriza poneha in začne se preobrat, ki traja tudi še leta 1923. Seveda, če gledamo samo absolutne številke, bi mislili, da je bila trgovina leta 1923 za tretjino večja kakor pa v zadnjem predvojnem letu 1913. Statistika nam pravi, da je izkazala zunanja trgovina dvanajstih držav, predstavljajoča 60 odstotkov vse svetovne trgovine tele številke:

1913: 96.7 milijard zlatih mark;
1921: 107.9 milijard zlatih mark;
1922: 115.7 milijard zlatih mark;
1923: 126.9 milijard zlatih mark.

A trgovski indeks svetovne veletrgovine je za 50 do 75 odstotkov nad predvojnimi cenami. Napravimo za leto 1913 številko 100, vidimo za 1923 številko 65, 1922 78 in 1923 87. Torej je bila izmenjava lani še zmeraj za osmino pod 1913.

Nobena trgovska bilanca ni tako pasivna kakor n e m š k a. Natančnih številk ne moremo dobiti; zlasti se ne more dognati, koliko blaga je šlo noter in ven skoz veliko odprtino na zahodu. Mislijo pa, da je zunanja trgovina 1923 50 odstotkov one iz leta 1913.

Ker Nemčija ni mogla iz Poruhrja izvažati, je prišlo to prav v prvi vrsti Angliji, kar se pozna v tehle številkah: uvoz 1922 18.7 milijard zlatih mark, 1923 21.2; izvoz 15.4 in 17.1. Na zadnji številki je udeležen premog z več kot 50 odstotki.

Tudi Francija se je razmeroma dobro držala! Uvoz 8.1 in 8.2, izvoz 7.0 in 7.7. Bolj slabo se je odrezala Belgija, ki 1923 ni dosegla številki 1. 1922.

Zelo ugodno je bilo leto 1923 za Italijo. Uvoz se je dvignil napram letu 1922 za 9.6%, izvoz pa za 19. Predvojne številke so skoraj dosežene. Način izvoza pa postaja od dne do dne bolj drugačen: Italija, prej agrarna, postaja vsak dan bolj industrialna. Izvoz agrarnih produktov je šel napram letu 1913 nazaj, oni industrijskih izdelkov se je pa dvignil.

Posebnost je Rusija. Uradna statistika nam pravi, da je bil uvoz leta 1922 več kot trikrat tako velik kakor izvoz, leta 1923 pa za polovico manjši. Vzrok je najbrž ta, ker ne pride v Rusijo nič več živil in jih je leta 1923 Rusija spet za 100 milijonov zlatih rubljev več eksportirala kakor im-

portirala. Kar se tiče absolutnih števil, je pa ruska zunanja trgovina zelo majhna: uvoz za štirikrat in izvoz za poldrugikrat manjši kakor avstrijski, pa ima Avstrija komaj dvajsetino ruskega prebivalstva. Je pa zato notranja trgovina večja. In če bi razdelili Rusijo na vse sovjetske države, bi bila zunanja trgovina seveda vsa drugačna.

Od manjših držav izkazuje Švica dosti več uvoza kakor prej; Češkoslovaška je prav dobra — ne smemo gledati samo na absolutne številke, češka krona raste — itd. O Jugoslaviji bomo posebej govorili.

Tudi izven evropske države izkazujejo poživljeno trgovino: uvoz ameriške Unije je 1922—1923 narasel od 13 milijard zlatih mark skoraj na 16, izvoz od 16.1 na 17.4. Enake so razmere v Egiptu in angleških dominijonih. Izjema je Japonska, ki je bila med vojno konjunkturno izborna izrabila, je sedaj ne more več tako, in ki jo je vrhu vsega drugega vrgel septemberski potres daleč nazaj.

g Novo podjetje. Industrija, obrt in trgovina so doslej nabavljale nepremočljive in specijelne tkanine v tehniške svrhe, kot n. pr. plahte, platna za šotore, jadra za parnike in jadrnice, konopne cevi, tkanine za cedila, nepremočne obleke za mornarje in delavce itd., po večini iz inozemstva. Temu nedostatku je pomagano sedaj s tem, da je stara ugledna tvrdka M. J. Elsinger in sinovi na Dunaju, tovarna nepremočnih tkanin, poverila glavno zalogo za SHS tvrdki Braća Frank in drug, Zagreb, Frankopanska 6, kjer je obenem urenila proizvodnjo plaht, šotorov itd. po meri in po načrtu.

g Izkaz Narodne banke. Po izkazu Narodne banke z dne 15. t. m. je bilo v obtoku za 5 milijard 526 milijonov dinarjev bankovcev, kar pomeni napram prejšnjemu izkazu z dne 8. t. m. zmanjšanje za 63.5 milijonov dinarjev. Istočasno se je zmanjšala tudi metalna podlaga za 1.9 milijona dinarjev tako, da je znašala 15. t. m. samo 440.7 milijonov dinarjev.

g Živinski trg. Na zadnjem zagrebškem živinskem sešnju so bile cene sledeče: domači voli I. vrste 15—16.20, II. 13—14.50, bosanski voli I. 12 Din, II. vrste 10.50—12.50, III. vrste 10—10.50, domače krave I. 13—15 Din, II. vrste 12—13.50 Din, III. 9—11 Din, teleta 12.50 do 15 Din, prešiči do 1 leta 18—28 Din, preko 1 leta 18—22 kg žive teže. Težki vprežni konji 15.000—17.000 Din, težki 13.000—15.000 Din, lahki konji 10.000—11.000 Din, ovce 7—8 Din za kg žive teže, težki prešiči 19—20 Din za kilogram žive teže.

g Cene masti. Na novosadskem trgu je cena masti sledeča: prešičja mast 36—38 Din, surova slanina 35—36 Din, sušena slanina 38 do 40 Din.

g Cene živini na tujih tržiščih Avstrije: voli 12.000—17.000 n. a. K., krave 12.000—15 tisoč, mesnati prešiči 23.500—26.000, mastni prešiči 24.750—26.000. Češkoslovaška: ovce 10—15.50 Kš, teleta 12—12.50, koze 5—8, domači prešiči 12—14 K. š. za kg žive teže. Italija: voli I. vrste 640—690 lir, voli II. vrste 540—630 lir, III. vrste 450—530 lir, krave I. vrste 560—640 lir, II. vrste 420—550 lir, III. vrste 300—410 lir.

g S tržišča jaje. Produkcija jaje v cel državi je normalna. Cene so po komadu v Srbiji 0.85—0.95 Din, v Bački 1.05—1.10 Din, v Banatu 1.10—1.20 Din, v Sloveniji 1.10 Din, v Hrvatski 1—1.05 Din. Izvoz gre v glavnem v Nemčijo, ker London in Pariz ne konvevirata.

g Premog v Bolgariji. Kakor posnemamo iz »Slova« je znašala lani produkcija črnega premoga v Bolgariji 1.075.000 ton. Največji premogovnik Pernik, ki je državna posest, je dal 914.000 ton. Največ bolgarskega premoga so porabile državne železnice (459.000 ton), potem industrija (356.000 ton) in srbske železnice (24.397 ton).

g Italijansko-jugoslovanska trgovina. Po italijanski uradni statistiki je izvozila Italija lani v Jugoslavijo svojih produktov za 336 milijonov 33.843 lir napram 255 milijonov leta 1922. Glavni predmeti italijanskega uvoza k nam so bili lani sledeči: bombažne tkanine in ročna dela (54.932 kvintalov za 168.3 milijone lir), volnene tkanine in ročna dela (16.760 kvintalov za 49.2 milijona lir), bombažno predivo (14.507 kvintalov za 29.3

milijone lir), moka (107.037 kvintalov za 15.3 milijone lir) itd. Nasprotno pa je Italija uvozila iz Jugoslavije lani produktov za 489 milijonov 280.077 lir napram 366 milijonov 818.018 lir l. 1922. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila za nas trgovina z Italije aktivna za 155 milijonov lir.

g Produkcija žvepla v Siciliji l. 1923. Leta 1923. se je produciralo v Siciliji 206.250 ton žvepla nasproti 137.640 tonam l. 1922.

g Tekstilna industrija Italije. Lani je porabila italijanska industrija tekstilij 155 tisoč ton bombaža, 40.000 ton volne in 2780 ton umetne svile.

BORZA.

Curih, 22. 4. (Izv.) Berlin 1.275—1.295, Italija 25.20—25.275, London 24.805, Newyork 560.50—567.0, Pariz 35.35—35.55, Praga 16.70—16.7550, Dunaj 0.0079—0.0080, Bukarešt 3.0, Beograd 7.025—7.075.

Zagreb, 22. 4. (Izv.) Devize: Italija 357.50—360.50, London 351.50—354.50, Newyork 80.0—81.0, Pariz 5.1450—5.1950, Praga 237.50—240.50, Dunaj 0.1120—0.1150, Curih 14.20—14.30. — Valute: dolar 79.20—80.20.

Prosveša.

Dr. Joža Glonar:

Kongres slovanskih geografov in etnografov v Pragi.

Centralni geografski položaj češkoslovaške republike in njene prestolnice je v zvezi z ugledom, ki si ga je ta mlada država v razmeroma kratkem času pridobila, povzročil, da postaja Praga v vedno večji meri mesto kongresov. V vrsto teh kongresov spada tudi kongres slovanskih geografov in etnografov, ki se bo vršil letos v prvih dneh junija v Pragi.

Ideja tega kongresa je sama po sebi že stara. Že v letu 1914 je Cvijič na kongresu čeških naravoslovcev in zdravnikov nasvetoval kongres slovanskih geografov in etnografov, ki pa ga je svetovna vojna za enkrat preprečila. Po vojni pa so razmere za tak kongres postale v marsikaterem oziru mnogo ugodnejše, kongres sam je že z ozirom na nujno potrebno kooperacijo v slovanskem znanstvenem delu postal tako rekoč potrebna in naravnost neodložljiva zadeva. Zato se je Cvijič že v jeseni l. 1922 podal v Prago, da bi idejo takega kongresa med praškimi znanstvenimi krogi znova propagiral. Kot kraj kongresa se je določila Praga in samo po sebi je umevno, da se je vsled tega vse pripravljalo delo za ta kongres poverilo praškim strokovnjakom. Profesorju Cvijiču se je poverila samo še naloga, da pridobi za udeležbo tudi poljske strokovnjake, na katerih sodelovanje je kongres moral v prvi vrsti reflektirati. Tako so se pripravljala dela zavlekla in ideja kongresa je pridobila konkretno obliko prav za prav šele tedaj, ko je češka vlada dala na razpolago zanj potrebna sredstva. To pa se je zgodilo šele proti koncu l. 1923. Pripravljalni odbor je moral s prireditelji kongresa tem bolj hiteti, da bi ne prišel v kolizijo s kongresom jugoslovanskih arheologov, kulturnih zgodovinarjev in etnografov, ki se bo vršil l. 1925 o priliki otvoritve muzeja v Splitu. Jesen l. 1924 pa za Prago ni bila primerna, ker bo takrat zboroval v Pragi mednarodni antropološki kongres.

Delo in uspeh tega kongresa je odvisen od dela v njegovih posameznih sekcijah. Za enkrat jih je določenih osem in sicer sledeče: 1. kartografija, fizika zemlje, geodezija, hidrografija, meteorologija in klimatologija; 2. geomorfologija in geologija; 3. geografija rastlin; 4. antropogeografija in gospodarska geografija; 5. antropologija, etnografija, demografija in sociologija; 6. pokrajinska geografija; 7. geografski pouk; 8. znanstvena organizacija. Kakor je iz te vrste razvidno, je program tega kongresa zelo bogat, mogoče naravnost prebog. Program tudi ne odgovarja imenu, ki si ga je kongres nadel: etnografija je skromno stisnjena, med tri discipline, in to zelo obširne discipline, e n e g a izmed o s m e r i h odsekov. Očividno je, da je sklenjena v krog fizikalnega in materialnega pojmovanja, kakor ostale discipline, in da se ne pojmuje s stališča filološke slavistike, torej duševne vede. Kdor pa danes čuje besedo slovanska etnografija, jo umeva v prvi vrsti kot slavistično in ne kot prirodoslovno disciplino; v to misel ga bo zavajalo tem bolj dejstvo, da sta v pripravljalnem odboru kongresa tudi dva slavista, Murko in Polivka.

Tako bo leha koncept tega kongresa na nekaki notranji neskladnosti. Oteževalo ga bo in mu jemalo predikat slovanskega kongresa dejstvo, da bodo na njem zastopani samo neznatni drobci največjega slovanskega naroda, samo oni ruski učenjaki teh strok, ki se nahajajo izven domovine. V zavesti vseh teh težkoč je pripravljalni odbor nalogo tega kongresa nekoliko omejil in jo na ta način srečno intenziviral. Kongres bo imel v prvi vrsti nalogo, da udeležence iz

drugih slovanskih dežel seznanil z geografskimi in etnografskimi razmerami češkoslovaške republike! Saj ni nobena znanost ravno tako silno navezana na kraj, kjer se na kakem kongresu obravnava, kakor ravno geografija in etnografija. Baš v tem pogledu pa so ravno v češkoslovaški republiki razmere zelo ugodne. Razne korporacije, znanstveni zavodi in posamezniki so na tem polju že nenavadno mnogo storili, muzeji imajo bogate in znanstveno urejene zbirke, pred kongresom in po njem se projektirajo znanstvene ekskurzije v razne kraje republike. Na polju češkoslovaškega narodopisja, ki ima sijajno tradicijo in ki je že l. 1895 presenetilo svet s praško narodopisno razstavo, je toliko gradiva v fotografijah, dijazpozitivih in filmih na razpolago, da bo samo primerna izbira delala težave. Priprave za etnografsko sekcijo so zelo pospeševale pripravljala dela za že prej nameravani kongres češkoslovaških narodopiscev, ki naj češkoslovaško narodopisje na novo organizira in sistematično izgradi in ki se bo nameravaneu kongresu geografov in etnografov v zadnjih dneh pridružil, tako da bodo lahko razna predavanja in ekskurzije skupne.

Cvijičovo stališče je povzročilo, da zavzema etnografija v okviru kongresa v primeri z geografijo tako neznatno mesto. Saj je vendar čudno, da zavzema etnografija mesto prave pepelke med štirimi disciplinami enega posebnega odseka, dočim je n. pr. za samo geografijo rastlin določena kar cela posebna sekcija. To je v zvezi z razvojem teh disciplin med Slovani. Z geografskega stališča traktirana etnografija je dovolj razvita, da lahko na geografskem kongresu tvori posebno sekcijo, s slavističnega stališča traktirana etnografija pa ima pri nas že tako staro tradicijo in tak obseg, da bi zahtevala sama zase obširen kongres z najrazličnejšimi sekcijami med katerimi bi bila geografska etnografija s svojimi od slavistične različnimi vidiki in metodami potrebno dopolnilo in blagodejen korektiv. Za slaviste etnografe na tem kongresu ni pravega mesta; organizatorji kongresa so jim namreč dali ravno toliko prostora in zraka, da je »zum Leben zu wenig, zum Sterben zu viel!« Če se sedaj v zadnjem trenutku skuša ta nedostatek nekoliko popraviti, se je bati, da se bo v tem nasprotju stališč in metod našla samo polovična rešitev in da bo prišlo samo do moteče hipertrofije že itak številnih sekcij in ekskurzij, kar bo delo kongresa bolj oviralo ko pospeševalo.

Posebna zanimivost tega kongresa bo tudi njegova slovanska mnogojezičnost; ta problem je težaven, toda rešiti ga mora mlajša generacija. Najlažje ga bodo rešili slavisti sami, toda baš slavisti bodo na tem kongresu samo neznatna manjšina. Na vsak način pa je kongres pomemben že kot velika revija slovanskih znanstvenikov na polju geografije in bo lahko služil kot priprava za nadaljnje kongrese, predvsem pa za slavistične, ki imajo najmanj tehničnih težkoč.

pr Izredno zanimiv koncert v Ljubljani. V torek dne 29. aprila se vrši v Ljubljani v Unionski dvorani koncert francoskega kvinteta na pihala. V kvintetu so zastopani sledeči instrumenti: flavta, oboa, klarinet, fagot, rog, spremlja jih pa klavir. Danes javljamo ta zanimiv koncert, natančnejši program še objavimo. Koncert priredi naša Glasbena Matica s sodelovanjem Francoskega instituta v Ljubljani.

pr A. M. Slomšek, Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Maksim Gaspari. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. XCIV + 321 strani. Cena 56 Din. — Za pirhe smo dobili VI. zvezek zbirke Slov. pesniki in pisatelji: Slomškove izbrane spise

za mladino. (Dosej so izšli Levstik, Valjavec, Erjavec, Jenko in Stritar.) Knjiga obsega najprej na 88 straneh obširen življenjepis velikega učitelja slovenskega naroda; sestavljen je z vestno uporabo vse dosedanje literature o Slomšku, pisan pa poljudno in gladko tekoči besedi, da je veselje brati. Ker bo minulo kmalu že četrto stoletje, odkar je izdala Mohorjeva družba Medvedovo knjigo o Slomšku, več ali manj težko dostopno širšim krogom, je bilo pač nujno, da dobijo odrasli in mladina novo knjigo o Slomšku, ki zaokroža delo dosedanjih raziskovalcev. Se težje so pa dostopni Slomškovi spisi. Lendovšek jih je namreč izdal v kakih 15 zvezkih, a je izšlo samo 6 zvezkov. Tako velike so bile težave glede založbe. (Gl. str. 287!) A tudi teh šest zvezkov je danes težko dobiti v roke. Tudi je pri možu, ki je izdal v svojem življenju poleg nešteti manjših spisov in člankov kar kakih 50 knjig — če štejemo za posebne knjige tudi vse nove izdaje svojih spisov, ki jih je priredil že Slomšek sam — razumljivo, da bi danes našli samo še nekateri spisi hvaležnih bralcev. Naša zbirka nam nudi 76 strani Slomškovih pesmi, od katerih so mnoge postale narodne; med njimi so take, ki bodo ostale med nami, dokler se bo slovensko govorilo. Vse pesmi v naši zbirki so še danes mikavne; zapete so bile iz veselega in ljubečega srca. — Pripovedne spise (65 strani) obdrži mladina z veseljem. Mnogi ji bodo znani iz šolskih knjig. Sledijo še poučni (95 strani) in nabožni spisi (39 strani). Človek srečuje povsod znane izreke, ki jih je čul že večkrat, ne da bi vedel, da nam je vse te misli tako trajno in lapidarno izrazil Slomšek. Naše priznanje zasluži tudi Tolmač, ki obsega na 42 straneh pojasnila k življenjepis in k izbranim spisom. Če človek potuje po Štajerskem, se mu ne priklubi samo prekrasne vinske gorice, ki kar božajo srce človeku, rojenemu na goratem Gorenjskem ali skalnem Notranjskem; omili se mu tudi ljudstvo po prijaznosti, s katero sprejema popotnika, po vselem petju, ki odmeva z gor: narodu se pozna, da ga je učil Slomšek, eden onih velikih kovačev, ki so skovali slovenskega človeka takega, kakršnega imamo danes pred seboj. Njegov spomin in njegov vpliv bo živel med nami od roda do roda. Mož apostolskega življenja in delovanja! Moder in priden učitelj koristi človeškemu rodu več kakor najslavnejši vojskovodja... Najsi ga ravno svet ne pozna in večidel slabo plačuje, v knjigi življenja se sveti njegovo ime in med svetniki bo njegovo plačilo. (Str. LXXXVII.) Knjigo priporoča tudi nizka cena: 56 Din za vezano knjigo, ki šteje 415 strani in 12 ljubkih slik. Tako nizka cena je mogoča samo pri knjigi, ki hoče iti med ljudstvo v tisočih izvodov. In knjiga zasluži po svoji ureditvi in po možu, ki ga obravnava, da ji to tudi uspe! J. D.

pr Cankar v hrvatskem prevodu. Splita

»Nova Dobca« prinaša v svoji letošnji velikonočni številki prevod Cankarjeve žrtice »Skodelica kave.«

Zvonarna v Št. Vidu nad Ljubljano ima čez Velikonočne praznike v svoji zvonarni razstavljenih 36 bronastih zvonov v razni velikosti, katere je vili v zadnjih dveh tednih. Med drugimi se nahajajo na tej razstavi:

- 4 zvonovi za Gorenji Logatec
- 2 zvonovi »Jastrebarsko pri Karlovcu
- 2 zvonova »Podgora v Dalmaciji
- 3 zvonovi »za Petrinjo na Hrvatskem
- 8 zvonovi »Kotoribo v Medmurju
- 2 zvonova »Rašico pri Mengšu
- 1 zvon »Molve-Medjimurje itd.

Oglejte si razstavo!

Naznanila

Nišji poštni uslužbeni imajo 27. aprila ob 3. popoldne VELIKO JAVNO TOMBOLO na KONGRESNEM TRGU.

Višji izobraževalni tečaj pri uršulinkah. Prvo predavanje po Veliki noči bo 23. t. m. v sredo ob pol 7 zvečer. Predava g. mgr. Viktor Steska. —

Slov. kriš. ženska zveza vlijudno vabi svoje članice in predse »nice Elizabetnih konferenc k sebi, ki bo v sredo ob petih popoldne v Jugoslovanski tiskarni. — Predsedstvo.

XXIII. redni občni zbor »Slovenskega trgovskega društva Merkur« v Ljubljani se vrši v četrtek dne 24. aprila 1924 ob pol osmih zvečer v društvenih prostorih, Gradišče 17, I., s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo preglednikov računov. 5. Sprememba pravil. 6. Volitev odbora. 7. Določitev članarine za leto 1924. 8. Raznotherosti.

Vsakdo bo po svoji želji

postrežen. Zaloga velika in prvovrstna ter po skrajno nizki ceni le v konfekciji in modni trgovini

Fran Lukič, Pred Skolijo 19

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Polzkušna pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Turistika in sport.

VELIKONOČNE SPORTNE PRIREDITVE

Na veliko nedeljo in velikonočni ponedeljek je gostovalo v Ljubljani tretjič nogom. moštvo monakovskega T. u. SV. v. 1860. Moštvo je tudi tokrat napravilo najboljše vtis ter si brez dvoma pridobilo novih simpatij ljubljanske sportne publike, ki je posetila tekmi v razmeroma precejšnjem številu (prvi dan do 700, drugi dan do 1500).

Monakovčani so nastopili v nedeljo proti SK Hermesu, katerega so sigurno premagali z rezultatom 4 : 0. V ponedeljek so imeli za nasprotnika SK Ilirijo, proti kateri so dosegli neodločen izid 2 : 2, četudi so bili večino igre primorani k defenzivni igri. Gostje so se pokazali kot kompaktno, tehnično dobro izšolano moštvo, ki razpolaga z veliko borbenostjo in nezlomljivo energijo. Posebno pohvalo zasluži med njimi srednji krilec Pledl, v tehničnem oziru izreden igralec ter v napadalni vrsti trojica reprezentančnih monakovskih igralcev Gabler, Stadler in Huber; posebno prvi je razvil izredno prodorno silo. V obrambi je bil enako dober desni branilec Kammerloher ter golman Sedlmayer.

Za mladi SK Hermes je izpadla tekma zadovoljivo, četudi je rezultat negativen. Prožil je rutiniranemu monakovskemu moštvu trd odpor ter marsikaterikrat tudi sam ogrožal nasprotni gol. V moštvu se je zelo opazala odsotnost obolelega Zemljaka. Celotno moštvo še ni do dobrega vigrano, igralci Gruden (d. branilec), Mihelčič (vratar) in Pleš (sr. napad.) pa so podali v vsakem oziru prvovrstno igro. Upati hočemo, da je ta tekma za Hermes pričetek večje podjetnosti in podlaga za novo smoteno delo in — napredek.

Tudi za Ilirijo je bila tekma proti T. u. SV. v. 1860 prva letošnja težja preizkušnja. Rezultat 2 : 2 se sicer ne glasi tako, kakor se je pričakovalo — in kakor bi bilo upravičeno po nadmočni igri Ilirije, vendar se lahko trdi, da je izpadla ta prva preizkušnja ugodno. Moštvo je bilo fizično v kondiciji ter tehnično in tudi v taktičnem pogledu izvrstno. Edina hiba, ki pa je stala zmago, se more očitati napadalni vrsti, namreč da je mnogo predolgo zadržavala žogo ter po nepotrebnem uporabljala igro po zraku. Igra je bila vse preveč usmerjena na desno krilo in na Pammerja, dočim je bilo izvrstno levo krilo nezadostno zaposleno. Halfi in obramba so bili dobri, edino Milan (levi half) je igral preveč defenzivno. Posebno je treba poudariti znamenito igro desnega in srednjega krilca Zupančiča III in Zupančiča II ter desnega branilca Dolinarja. Z veliko agilnostjo sta se odlikovala nadalje levi branilec Beltram in desno krilo Zupančič I.

V ponedeljek se je vršila pred glavno tekmo prijateljska tekma med kombiniranim moštvom Slavije in komb. rezervno Ilirije. Tudi ta igra je bila mestoma zanimiva. Končala je z rezultatom 2 : 1 za Ilirijo.

Ostali ljubljanski klubi izvemžli SK Primorje, ki je gostovalo v Trstu, niso izrabili praznikov, kar za agilnost njihovih odborov in moštve ni dobro spričevalo.

SK Primorje v Trstu. Primorje je nastopilo na veliko nedeljo in ponedeljek v Trstu proti kluboma Edera in Ponizana. Prvi dan je podleglo z rezultatom 0 : 1, drugi dan z rezultatom 2 : 3. Moštvo je bilo močno handicapirano po kamenitem igrišču, katerega ni vajeno, kakor tudi po ne baš nepristranskih sodniških doseženih rezultatih za Primorje kot klub, ki zavzema doma v prvenstveni tabeli manj ugodno pozicijo, popolnoma zadovoljivo.

V Zagrebu je igralo v nedeljo in ponedeljek angleško moštvo Oxfordske univerzitet, in sicer prvi dan s Concordijo, drugi dan s Hrv. akad. SK. Angleži so obe tekmi izgubili, prvo z 1 : 2, drugo z 1 : 3.

Kdo ga pozna?

Dne 22. marca 1924 je bilo najdeno nad vasio Spodnje Loke pri Krašnji truplo umorjene ženske, ki je bilo agnoscirano kot ono Jere Severjeve, posestnice v Savljah št. 24. občina Ježica pri Ljubljani. Jera Severjeva je odšla z doma dne 21. marca t. l. ob 8. uri popoldne v družbi nekega moškega, očitno berača, ki je prišel v zadnjem mesecu večkrat v njeno hišo in ji izvalil denar in obleko pod pretvezo, da bode s coprnjami odgnal nesrečo od njene hiše. Ko je prišel prvič in drugič v njeno hišo, je ta moški imel črno kučmo na glavi in je bil oblečen v dolgo, rjavosuknjo iz šotornega platna (celtna), ki mu je segala skoro do gležnjev. Prepasan je bil s pasom iz istega blaga. Na hrbtu je nosil vrečo prevezano kakor nahrbtnik. V roki strgan cekar. Ob neki priliki je imel na sebi nekakšen »frak«, kakor ga nosijo župniki. Tisti dan, ko je odšel z Jero Severjevo pa je bil po pričevanju njenega sina oblečen v rjave hlače, črno-rjavkast jopič in na glavi je imel zelenkast klobuk. Hlače so bile pri gležnjih nekoliko strgane in zašite z belim cvrtnom. Čevlje na jermena, s kapico, jermena so bila na enem čevlju na treh krajih pretrgana. Jera Severjeva pa je bila oblečena v zeleno pleteno jopo, črno krilo in je imela čez pleča črno pleteno volneno ruto, na glavi pa rumenkasto ruto z rumenkastimi rožicami. V rokah cekar in dežnik. Šla sta peš v Ljubljano in z vlakom do Kresnic in od tod peš proti Moravčam. Ena priča, ki ju je srečala pred Moravčami, popisuje moškega takole: Moški je bil nad srednje, skoro visoke postave, čez pleča širok in očitno močnih kosti, posebno v obrazu ter sem opazil, da je imel med očmi precejšnje razdalje. Ko sem ga videl, je bil po celotnem obrazu rudeč, obrat, vendar brk nisem opazil. Na glavi je imel črn klobuk s približno 4 cm širokimi ravnimi kraji in ga je nosil v temen potisnjenega. Sivi lasje, klobuk izbočen kot model, obleka cajgasta, temnomodra z vpletenim belim vzorcem. V desni roki je imel kol, debel kot zapestje, rjave barve z belimi pikami, popolnoma gladek. Kol je bil lahko iz črnega gabra in je bil dolg tako, da mu je segal do prsi in se ni mogel nanj opirati, temveč ga je držal pod vrhom, če je hodil. Druga priča pravi, da je bila palica iz trdega lesa in tako debela, da bi jo z roko komaj obsegel, da je nosil nahrbtnik in da je imel noge bolj tenke. Vse pa so edine v tem, da je bil močne in visoke postave. Po izpovedbi sina Jere Severjeve je imel na eni roki prevezan palec. Ko ga je razvezal, se je pokazalo, da je bil palec na notranji strani proti korenju prav močno gnoben in da je bil ves palec otečen. Na isti roki in sicer na srednjem členku pa je imel za krajcar debelo hrasto. V Severjevi hiši se je izdajal enkrat za Antona, enkrat za Franceljna, trdil je, da

je iz Krašnje doma, da ima tam 100 let starega očeta in da je Primskov gospod z njim v sorodstvu. V obraz je bil bolj suh, lasje so bili temni in pomešani s sivimi in tako razmršeni, da je izgledal »kakor kakšen kostrun«. Ob ušesih je imel zalisce in sicer bolj sivkaste. Kdorkoli bi mogel o tem moškem dati kakšne podatke, naj to nemudoma naznani najbližji orožniški postaji, županstvu ali župnijskemu uradu, ki se s tem naprošajo, da jih takoj sporočijo deželnemu sodišču v Ljubljani.

Maribor. »Lepega zvona glas, Seže v deveto vas — Zato naročite »Zvonoglas«.

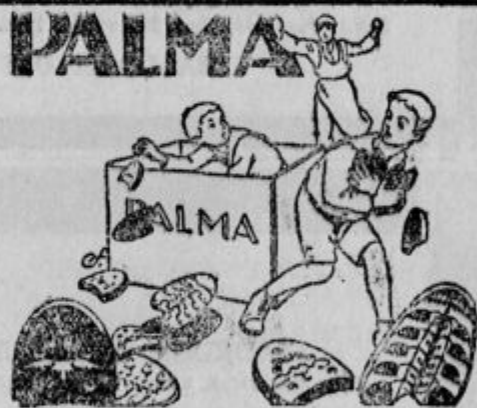
Izpred sodišča.

Posrečilo se mu je prvič in ojunačen je poskusil drugič svojo srečo. Vlomil je namreč v mesarsko stojnico mesarja Bunca v Šolskem drevoredu. Odprl je vrata s ponarejenim ključem in je odnesel približno 3 kg težak kos mesa. Tri dni ga je jedel, čez tri dni pa je zopet poskusil svojo srečo. Toda pri drugem poskusu so ga zalotili, prijeli in zaprli. Obtoženec, ki je seveda tatvino priznal, se je zagovarjal, da je že delj časa brez posla in živi s celo družino v skrajni bedi, ki ga je tudi dovedla do tega koraka. Ker se je ugotovilo, da je ta zagovor deloma resničen, vendar pa še ne upravičuje tatvine je bil ponesrečen vlomilec obsojen za enkrat samo na 14 dni zapora.

Ponesrečilo se mu je. Čevljar Jože Kralj v Trzinu, ki je izdeloval čevljske izdelke tudi za večje ljubljanske zaloge je vzol od tvrdke Krisper v Ljubljani za 60 parov usnja in drugih potrebščin za okroglo 1500 Din. Ko ni v pravem času prinesel čevljev, so ga vprašali, kaj je z naročenim delom. Nato pa je prišel mož v Ljubljano in je povedal, da je bilo v zadnjem času vlomljeno v njegovo stanovanje in mu je odnesel tat vse zaupano usnje, veliko ogledalo in dve veliki slike. Tega pa mu niso verjeli in zadevo je dobilo v nadaljnjo preiskavo državno pravdnštvo. V preiskavi pa vlomni ni mogel dokazati. Najbolj sumljivo je bilo to, da tega vlomni ni nikjer niti orožnikom prijavil. Senat se je uveril, da si je možakar vlom in tatvino le izmislil, da bi prišel po ceni in nekaznovan do tujega blaga. Vendar mu je spodelstvo in mož je bil obsojen na dva meseca ječe, mora pa plačati vse stroške in takso ter povrniti vso škodo. Na podoban način so poskušali goljufati še tudi drugi, vendar pa je to, kakor hitro se je doznalo, da je to le sleparija, prišlo še vedno na dan in so bili vsi ti občutno kaznovani.

Poizvedovanja.

Našla se je v trgovini Avgust Agnola, Ljubljana, Dunajska cesta 10, zlata verižica. Kdor jo pogreša, naj se oglasi istotam.

Kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so trpežni, ceni in udobni za nošnjo.

Užitek je za vsakega slabokrvnega in blo-dega zdravljenja z Iron-om radi njegovega izbornega učinkovanja in okusa. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu, za Ljubljano in okolico pa je v zalogi v lekarni Leustek.

Sprejemmo dobroga PLESKARJA (emajlirarja), ki se dobro razume na lesno pleskanje. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 2349

STALNE SLUŽBE ISČE pošten, trezen kmečki fant. Lahko bi pomagal tudi pri lažjem pisarn. delu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »POSTEN«.

Za dobro upeljano trgovino in mlin na deželi sprejemem KOMPANJONA

ozir. oddam v najem. Ponudbe pod »100 tisoč Din« na upravo »Slovenca«.

Srebrne krone PRODAJ: 21 komadov petkronskih, 7 komadov dvokronskih in 37 komadov enokronskih. — Ponudbe je poslati na upravo lista pod »NAJVIŠJA CENA«.

Perfekt. zobotehnik za samost. delo v zlatu in kaučuku, se išče za takoj za Novi Sad. — Ponudbe pod »Ugodnosti« na upravo.

UČENCA za BAKRO. KOTLARJO sprejemem takoj. Poizve se v trgovini, Sv. Petra cesta št. 33.

Krojaški POMOČNIK za malo delo želi dobiti delo pri kakem dobrem mojstru, najraje na deželi. — Naslov: Karel Tršar, Brod-Logatec.

Pridno in priprosto DEKLE ki ima veselje do kuhanja, je urna in snažna ter vajena domačih del, sprejemem takoj proti plačilu za večjo restavracijo. Sprejemem tudi POMIVALKO. — Naslov v upravi lista pod šte. 2331.

Išče se kontoristinja z lepo ročno pisavo, večša vseh pisarn. poslov, slov. in nem. jezika v govoru in pisavi. Nastop s 1. majem. Plača po dogovoru. Lastno-ročno pis. ponudbe v obeh jezikih na naslov: »Maj št. 2352« na upravo lista.

JABOLKA KUPIM. Ponudbe na upravo pod šifro »SADJE«. 2334

Bukovo ogleje suho dobre kvalitete vilano samo za eksport zmnožno blago kupuje vedno Guerrino Marcon, Trst Via San Anastasio 10, Obvezne oferte s najnižjo cenop. Franco Postojna se adresira na gorenji naslov ali pa na Glav. Marcon, Stranja, Dolenjsko.

ZNIZANE CENE za otroške VOZIČKE! Novi model. Poslužuje se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4. Istotam se dobijo po znani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika; sprejemajo se v polno popravilo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

Ne zamudite prilike! Došle so VRTNICE v raznih 40 vrstnih barvah iz svetovnoznane drevesnice Teschendorff Dresden, katerih je pa le še 600—700 komadov na zalogi in se dobe vedno pri Ivan BRICELNIK, Ljubljana, Vel. Čolnarska 21

2 SPALNI OPRAVI iz trdega lesa NAPRODAJ v škofji ulici 13, II. nadst., vrata št. 20. 2340

POSESTVO obstoječe iz hiše, kozolca, oboje z opako krito, z vsemi gospod. poslopji in z vsem inventarjem, 10 oralov njiv in travnikov in 10 oralov gozda za sekati, prodam. — IVAN OBLAK, Žažar 11. p. Vrhnika.

Najceneje CEMENT Prima Portland Trboveljski in Dalmatinski, dobavlja v poljubnih množinah. V zalogi tudi apno. Naročila sprejema H. PETRIČ, Gosposvet-ska cesta 16/l. — Tel. 343.

BARAKA srednje velika, bo 27. aprila pop. prodana na javni dražbi na postaji BREZOVICA.

Najnovejša iznajdba! Brez kvarjenja blaga komično snazeno in vsakokratno barvanje oblik ANTON BOC Ljubljana, Solenburova ul. 6/1 Glince-V. št. 46.

Otroški vozički DVOKOLESA, ŠIV. STROJI, MOTORJI (novi in rabljeni) ceno naprodat. Prodaja tudi na obroke. — Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Stanko Kezele stavbno in galanterijsko - kleparstvo - Ljubljana, Bohoričeva 3 se priporoča za vse v njegove stroke spadajoča dela. Cene etrogo solidne, točno delo. 2117

7 oralov, zraven Dolenjskega kolodvora, ODDAM na dražbi v NAJEM. Dražba bo v nedeljo ob 2. popoldne v Bevkah pri Vrhniki na licu mesta. 2347

SENOŽET 7 oralov, zraven Dolenjskega kolodvora, ODDAM na dražbi v NAJEM. Dražba bo v nedeljo ob 11. uri popoldne zraven Dolenjskega kolodvora. 2346

Najceneje D R V A trda in mehka, žagana in cepljena, večje in male množine, od 25 kg dalje dostavlja na dom. Naročila sprejema: H. PETRIČ, Gosposvet-ska cesta 16/L. — Tel. 343.

SLAMNIKE za DAME in GOSPODE — NAJNOVEJŠIH oblik, ravno tako preoblikovanje in prebarvanje, izdeluje po konkurenčni ceni TOVARNA SLAMNIKOV Al. Škrabar — Domžale.

Hrastove in smrekove hlode v normalnih dolžinah in debelinah nad 30 cm I. in II. vrste, KUPIMO v vsaki množini franko vagon, najraje na progi Zidani most—Brežice. Ponudbe z navedbo cene, množine in kraja, kjer se hlodi lahko ogledajo, na: AND. JAKIL, Krmeli — Dolenjsko, 2213

Po trdim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobra, nepozabna soproga, mati in stara mati, gospa

Pavel Skale

ravnatelj mestne klavnice v p.

v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 2 zjutraj po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnega se vrši v sredo, dne 23. t. m. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Mesarska cesta št. 1 (klavnica) na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 21. aprila 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.

MODERNI DAMSKI SLAMNIKI! BRATJE OBERWALDER DOMZALE

Ime:

R. Miklauc
Gjubiljana

bodi vsakemu znano pri
nakupu blaga
za obleko in perilo.

1^a z drvmi žgano apno

cement, katranske proizvode in ves ostali gradbeni
materijal dobavlja

METALOKEMIKA d. d.
Zagreb.

Oddelek za gradbeni materijal
Strossmayerova ul. 6.

Telefon 16-11, 27.

Filiale: Beograd, Sarajevo.

Oddam TRAVNIK

V ZAKUP, 5 orolov, ob
Tržaški cesti v Ljubljani. -
Ponudbe na: Franc LOČNI-
KER, Turjaški trg št. 6.

Francosko LUCERNO,
švedski semenski OVES
(ječmenovec), grahoro
in druga poljska semena od-
daja Fran POGAČNIK, Ljub-
ljana, Dunajska cesta št. 36.

„ELIN“

družba za elektrotehnično industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave.

Velika zaloga motorjev in električnega materijala.

Cene izredno nizke. — — — Postrežba točna.

Na željo poset inženirja brezplačno.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1. Telefon 88.

MARIBOR, Veteriniska ulica 11. Telefon 239.

Objava.

Tehničkom odeljenju opštine grada Beograd potrebno je
**500 m³ drvenih kocaka za izradu
kaldrme (cestnega tlaka).**

Kocka mora biti lepo i pravilno ostrugana; imati pra-
vilne i oštre robove bez čvorova i truleži. Izradjena od
crvene, zdrave i jedre borovine ili smrče. Mora biti
dobro impregnirana. Dimenzije kocaka: 8/12; dužina
od 15—25 cm. Na svaki metar kubni kocaka potrebno
je izliferovati i 90 dužnih metara drvenih lenirića di-
menzije 1—1,5 m dužine, 4 cm visine i 0,5 cm debljine.
Umoljavaju se reflektanti, da svoje ponude izvole
podneti Saobraćajnem Odeljenju grada Beograda, Jugo-
vića ulica br. 1 najdalje do 5. maja ove godine.
Za druge uslove i način impregnisanja obratite se
Saobraćajnem Odeljenju.

IZ SUDA GRADA BEOGRAD A. Br. 8662,
17. aprila 1924 god.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob prebriski izgubi na-
sega nad vse ljubljenega sina, oziroma brata

Stanka Šoberl

izkazali svoje tolažilno sočutje, darovali kras-
ne vence in ga spremili na zadnji poti, se
najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebna zahvala prečast. g. župniku M.
Žbontarju za tolažbo pokojniku na smrtni
postelji, Orlom z Jesenic in Koroške Bele za
častno spremstvo, g. Fr. Klinarju za lepo ure-
jeno vodstvo, gosp. P. Arnežu za ganljiv na-
grobni govor, godbi del. društva in pavskega
zboru za lepe žalostinke.

Vsem, vsem Bog plačaj!

Sava - Jesenice, dne 20. aprila 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.

Naznanilo in zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
naznanjamo, da je naša preblaga mati, od-
nosno tašča, sestra, svakinja in teta, gospa

Marija Turk, roj. Počivavnik

19. aprila t. l. po dolgotrajni mukepolni bo-
lezni, ponovno previdena, v 77. letu življenja
mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb predrage
rajne se je izvršil 21. aprila 1924.

* * *

Vsem, ki so spremili blagopokojno na po-
slednji poti, posebno še vsem, ki so darovali
spominske vence in nam izkazali dejansko in
drugače svoje sočutje, iskrena zahvala iz
vsega srca!

Sin HUGON TURK
drž. veterinarni nadzornik.

Salda-konti, štracc, blagajniške knjige.

amerikanske jourmale.

odjemalne knjižice itd.

Knjižgoveznica K. I. D. v Ljubljani — Kopitarjeva ulica 6/II.

I. preoblikovalnica

damskih slamniov in
moških klobukov

Barborič & Završan

Ljubljana, Mestni trg 7

izdeluje po najnovejših mo-
delih, istotam velika zaloga
damskih slamniov, naki-
tenih in praznih ter razno-
vrstnega nakita.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinec

Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev,
brisačk, kloba, belega in
rujavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov, žlic,
vilic, sprehajalnih palic, na-
hrbtljnikov, potrebščin za
šivilje, krojače, Solingen
in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

TESTONE

suhe, KUPIM. — JOSIP
STADLER, Ljubljana, Sod-
na ulica št. 11.

Vino

Podružnica

vinarske zadruge

Vino

„LJUTOMERCAN“

za ljutomerski in ormoški okraj
v Ljubljani, Stara pot 9,
poleg vojaške bolnice

nudi svoja zjamčeno

pristna ljutomerska vina

po ugodnih cenah in pod
solidnimi plačilnimi pogoji.

Vino

Vino

Ugodna priložnost

Pisalni stroji

na obroke

THE REX CO, LJUBLJANA,
Telefon 268. GRADISCE 10

Schapirograph in schapirografske potrebščine

»ZADRUGA MESARJEV in PREKAJEVALCEV v LJUBLJANI« nazna-
nja žalostno vest, da je umrl gospod

Pavel Skale

živinozdravnik, ravnatelj mestne klavnice v pok.

v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 2. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni.

Pogreb blagega pokojnika bo jutri, v sredo dne 23. t. m. ob 4 popoldne
iz Mestne klavnice, Mesarska cesta 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Ohranimo pokojnika v trajnem spominu!

Mesto posebnega obvestila.

Globoko užaloščena nad nenadomestljivo izgubo, naznanjam vsem sorod-
nikom, prijateljem in znancem, da je naša iskrenoljubljena, dobra in blaga mati
odnosno stara mati in tašča, gospa

Ludmila Millitz, roj. Šmajdek

hišna posestnica in vdova po tiskarnarju

v nedeljo, dne 20. t. m. ob 6 popoldne po dolgotrajni in mukepolni bolezni,
v starosti 80 let, previdena s tolažili sv. vere, udano zatisnila svoje trudne oči.

Pogreb blagopokojnice se vrši v sredo, dne 23. t. m. ob 5. popoldne iz
hiše žalosti, Stari trg št. 19, na pokopališče k Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Jakoba v četrtek, dne 24. t. m.
ob 9. uri.

Nepozabno pokojnico priporočam v blag in prijazen spomin.

Ljubljana, dne 20. aprila 1924.

Ludmila Tambornino,

hči, imenom vsega sorodstva.

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je po težkem
sedemletnem trpljenju danes ob 11. uri, previdena s
tolažili sv. vere, v 82. letu starosti preminula naša ljub-
ljena žena, mati, babica, prababica, sestra in teta, gospa

Marjeta Rainer roj. Selan

Pogreb predrage pokojnice bo v sredo, dne 23. aprila
ob 2 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Dolu pri
Hrastniku.

Hrastnik, dne 21. aprila 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.